

2017

Jaarverslag

de Vereende / schade-en
verzekeringswerken

/ Inhoud

3 / Personalia Raad van Commissarissen/Directie

4 / Bericht van de Raad van Commissarissen

6 / 'Een pool managen vereist een unieke bundeling van kennis'

11 / Inleiding

12 / Onderzoek: zekerheid waar de tijd om vraagt

16 / Ontwikkelingen 2017

22 / 'We moeten als branche samen risico's verzekeraar houden'

26 / Kerncijfers, Financiële Resultaten en Vermogen

28 / 'Kleine, concrete stapjes werken het beste'

32 / Governance

36 / 'Meer dan alleen claims afhandelen'

42 / Risicomanagement

46 / 'Doorrijdende 50-plussers vragen om meer onderzoek'

51 / Vooruitzichten 2018

52 / Jaarrekening

/ Personalia Bestuur

/ W.H. Steenpoorte, voorzitter

/ M.G. Delfos

/ S.H.A. Kernkamp

/ Personalia Directie

/ I.A. Visscher

/ N.J.M. Barendse

/ Bericht van de Raad van Commissarissen

Algemeen

In 2017 heeft de positionering van de Vereende verder vorm gekregen. Het bedrijf staat inmiddels in de verzekeringsmarkt goed op de kaart als partij voor het verzekeren van bijzondere risico's en heeft een brede vangnetfunctie in de markt. De Raad van Commissarissen heeft de verankering van de herpositionering actief en betrokken gevolgd en constateert dat de bekendheid met de Vereende is toegenomen en dat de nieuwe strategie goede response ondervindt. Inmiddels zien we dat de verbeterde naamsbekendheid ook werkelijk resulteert in een betere vindbaarheid voor onze klanten. Hierdoor kan de Vereende haar maatschappelijke taak beter vervullen.

Na een sterke externe oriëntatie in 2016 is in 2017 veel aandacht geweest voor de interne organisatie en verdere professionalisering. Een belangrijk onderdeel daarvan vormt de vervanging van inmiddels verouderde ICT systemen. Het project onder de naam DECA II vroeg wederom veel tijd en energie. Op een relatief klein bedrijf als de Vereende trekt het een zware wissel. Ondanks een succesvolle release van de functionaliteit voor de BAVAM-portefeuille en vele goede stappen die in het project zijn gezet, moest helaas uitloop in tijd en geld worden vastgesteld. Alle focus moet nu worden gericht op afronding van het project in 2018, waarmee een goede bedrijfsvoering is gewaarborgd.

De Vereende heeft net als alle verzekeraars in 2017 te maken gehad met de verdere uitrol van de Solvency II rapportageverplichtingen, waaronder een "Solvency & Financial Condition Report" en verdere uitbreiding van gegevens die aangeleverd moeten worden bij de toezichthouder. De uitgebreide rapportageverplichtingen vragen veel van de organisatie, maar met gezamenlijke inzet zijn alle deadlines behaald en hebben wij vanuit de toezichthouder een positieve feedback mogen ontvangen over de kwaliteit van de aanlevering.

Aan het eind van 2017 heeft de RvC samen met het Bestuur moeten vaststellen dat de veranderingen in de verzekeringsmarkt een grote wissel trekken op de balans van de Vereende. Gedurende het jaar 2017 werd duidelijk dat de Vereende te maken heeft met een grote toestroom van zwaardere risico's en een sterke stijging van de schadelast. Beide ontwikkelingen leiden tot een olopende solvabiliteitseis. Helaas heeft dit er toe geleid dat het Bestuur aan de RvC heeft moeten voorstellen om stevige premieverhogingen door te voeren voor met name Motor WA risico's. Na een eerste verhoging per 1 januari zullen verdere verhogingen per mei 2018 noodzakelijk zijn.

Het Bestuur zal samen met de RvC proberen om ook in 2018 een goede balans te vinden tussen enerzijds haar maatschappelijke taak en anderzijds het in stand houden van het financiële fundament van de Vereende.

Samenstelling van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen van de Vereende wordt gevormd door de heren W.H. Steenpoorte (voorzitter), M.G. Delfos en S.H.A. Kernkamp. In 2017 heeft geen wijziging in de samenstelling van de Raad plaatsgevonden. Ultimo 2017 is de heer Kernkamp voor een nieuwe termijn herbenoemd.

De Raad van Commissarissen heeft een risico-, audit en een remuneratiecommissie ingesteld. De commissies bestaan uit de voltallige Raad.

Ook is een benoemingscommissie ten behoeve van de benoeming van de directieleden ingesteld waarbij in de commissie naast een tweetal leden uit de Raad van Commissarissen ook de voorzitter van het Bestuur van het Waarborgfonds Motorverkeer zitting heeft.

Vergaderingen van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen vergaderde in het verslagjaar vier maal. Daarnaast heeft de directie op regelmatige basis overleg met de voorzitter van de RvC. In de vergaderingen kwamen onder meer het compliance- en riskmanagementjaarrapport, begroting en jaarplan 2018 en de strategie aan de orde. In 2017 heeft een externe adviseur een review uitgevoerd op de Solvency II vermogensseis en de Solvency II balans en is apart aandacht besteed aan het sturen van balans en rendement onder Solvency II-regelgeving. Door een extern bureau is een Governance Check uitgevoerd. De aanbevelingen zijn gedeeld met de RvC en een aantal aanbevelingen wordt overgenomen.

Daarnaast werd de uitbesteding van het management en de operationele werkzaamheden door het Waarborgfonds Motorverkeer en het Nederlands Bureau der Motorrijtuig-verzekeraars aan de Vereende besproken, waarbij in het bijzonder aandacht werd besteed aan governance- en risico-aspecten. De voltallige Raad heeft gesproken met een afvaardiging van het Bestuur van het Waarborgfonds en het Nederlands Bureau.

In de risicocommissie is gesproken over de risicobeoordeling, risicobereidheid van de vennootschap en over de wijze waarop de risico's worden beheerst, met name gezien in het licht van de nieuwe Solvency II kaders. Het kapitaalbeleid is op enkele aspecten aangepast.

In zijn hoedanigheid van auditcommissie heeft de Raad met de externe accountant gesproken over zijn controlewerkzaamheden, het accountantsrapport, de jaarrekening en het jaarverslag. Ook met de interne auditor is gesproken over de uit te voeren controlewerkzaamheden, de bevindingen en de opvolging hiervan.

Binnen de remuneratiecommissie heeft de Raad van Commissarissen in het boekjaar het beloningsbeleid en hieruit voortvloeiend de beloning van de Directie vastgesteld. Tevens is de Directie beoordeeld op haar taakuitoefening.

In december heeft de RvC, onder leiding van een externe partij, een zelfevaluatie uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn gedeeld met de Directie en er zijn actiepunten geformuleerd die in 2018 opgevolgd zullen worden.

Jaarrekening

De Raad van Commissarissen heeft de jaarrekening 2017 in zijn vergadering van 20 april 2018 besproken. Op grond van eigen onderzoek en de verklaring van de controlerend accountant, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., is de jaarrekening op 1 mei 2018 goedgekeurd. De Raad van Commissarissen adviseert de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de jaarrekening conform de opstelling van de Directie vast te stellen.

Tot slot

De Raad is de Directie en de medewerkers zeer erkentelijk voor de geleverde inspanningen. De Raad stelt met tevredenheid vast dat de Vereende haar nieuw gedefinieerde plaats in de markt inneemt en steeds gemakkelijker wordt gevonden als verzekeraar van bijzondere risico's, en als organisatie die oplossingen biedt voor maatschappelijke issues in de verzekeringsbranche. Tegelijkertijd gebeurt dat met inachtneming van de rendements- en solvabiliteitseisen die aan een solide verzekeringsmaatschappij mogen worden gesteld, waarvoor in 2018 extra maatregelen worden getroffen.

Rijswijk, 1 mei 2018

W.H. Steenpoorte, voorzitter
M.G. Delfos
S.H.A. Kernkamp

Een pool managen vereist een unieke bundeling van kennis

De Vereende voert het management over een aantal verzekeringspools waarin verzekeraars gezamenlijk bijzondere risico's dekken en kennis delen: de Atoompool, de terrorismepool NHT, de luchtvaartpool DAP en de Milieupool. Om dat in goede banen te leiden, is veel kennis en ervaring nodig, zegt Vereende-commissaris Michiel Delfos. "Dat is allemaal gebundeld in één organisatie en dat is uniek in Nederland."

Delfos - voorzitter van de divisie Schade en Inkomen bij Achmea - is lid van de raad van commissarissen van de Vereende en daarnaast voorzitter van de raad van commissarissen van de Atoompool. Doordat meerdere verzekeraars allemaal een stukje van het risico dekken, is een pool een efficiënte manier om grote en ingewikkelde risico's toch te kunnen verzekeren. Maar niet alle grote risico's moeten per se in een pool worden ondergebracht, zegt Delfos.

"Je moet altijd kijken vanuit maatschappelijk perspectief. Kan een pool een oplossing bieden voor een maatschappelijk issue? Gaat het daarentegen om bijzondere risico's die kleiner zijn, dan kan de Vereende daar prima zelf een rol in spelen. Bijvoorbeeld als het gaat om het verzekeren van bijzondere voertuigen zoals praalwagens en quads of het verzekeren van mensen met een strafrechtelijk verleden. Omdat deze risico's in de markt vrijwel niet te verzekeren zijn, biedt de Vereende hiermee mooie oplossingen voor maatschappelijke issues. Bij de echt grote risico's, zoals het atoomrisico, kan de Vereende dat niet zelf en is het een oplossing om daarvoor in poolverband dekking te bieden."

Nieuwe risico's

De klimaatverandering, met de bijbehorende stormschades, zou je als een nieuw groot risico kunnen bestempelen. Maar daarvoor zal niet direct een pool worden opgericht, zegt Delfos. "Voor nieuwe ontwikkelingen moet je altijd eerst onderzoeken of dat kan leiden tot mogelijke onverzekerbaarheid en daarmee een maatschappelijk issue. De veranderingen in het klimaat zijn fors, maar reguliere verzekeraars kunnen heel veel zelf doen om dat verzekerbaar te houden, bijvoorbeeld in de vorm van preventie en advies. Dus een nieuwe pool voor klimaatrisico's zie ik niet zo snel ontstaan."

Autoriteit

De Vereende is vooral een autoriteit op het gebied van bijzondere risico's, zegt Delfos. "Van atoomrampen tot carnavalsoptochten. Ik vind het prachtig om te zien dat de Vereende die autoriteit ook echt uitstraalt. De Vereende is heel erg actief in de vakpers en door het actief uitdragen van de kennis groeit de waardering in de markt. En er zullen voor de Vereende ongetwijfeld allemaal nieuwe bijzondere risico's bijkomen in de toekomst. Ik zie voor de Vereende wel een rol als autoriteit op het verzekeren van dit soort nieuwe technologieën en nieuwe risico's."

De Vereende maakt verzekeren ook mogelijk voor mensen die in de maatschappij niet meer terecht kunnen voor een verzekering. "Dat kan komen door een strafrechtelijk verleden, een gepleegde fraude of bijvoorbeeld omdat iemand in korte tijd veel schades heeft gehad. De premie is dan wel hoger, passend bij de kosten van een gespecialiseerde verzekeraar. En daarbij heeft de Vereende het mooie maatschappelijke doel om deze mensen uiteindelijk weer terug te kunnen leiden naar reguliere verzekeraars. Wij vertellen aan de telefoon ook gewoon dat iemand bij de Vereende een hogere premie betaalt dan bij een reguliere verzekeraar."

"Verzekeraars doen ook graag een beroep op de kennis die de Vereende in huis heeft"

Maatschappelijke rol

De Vereende biedt meerwaarde aan verzekeren, maar ook aan verzekeraars, zegt Delfos. Zeker op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen: "Verzekeraars in Nederland vullen hun eigen maatschappelijke rol steeds beter in. Bijvoorbeeld door te adviseren over het veiliger maken van bedrijventerreinen en kruispunten. Ook worden klanten steeds meer geholpen bij het voorkomen van de negatieve effecten van klimaatverandering en bij het voorkomen van verkeersongelukken. De Vereende is met haar grote maatschappelijke rol een voorloper en heeft ook in het verleden altijd een

voorbeeldfunctie gehad. Dat heeft invloed gehad op hoe verzekeraars breder zijn gaan opereren op dit terrein."

Verzekeraars doen ook graag een beroep op de kennis die de Vereende in huis heeft. "Het Verbond van Verzekeraars stelt bijvoorbeeld vaak vragen over onderwerpen als cyberrisico's of overstroming. En andersom proberen we ook expertise van verzekeraars binnen de Vereende te brengen: hoe ga je om met wet- en regelgeving bijvoorbeeld? Als de Vereende zich kan onderscheiden met kennis, profiteert de hele branche en dus ook de maatschappij ervan."

Afwegingen op hoog niveau

Delfos ziet van dichtbij wat er bij het managen van de Atoompool komt kijken. "Het is prachtig dat die bestaat, zodat we vanuit maatschappelijk belang in een samenwerkingsverband de risico's kunnen afdekken die individuele verzekeraars niet willen verzekeren. De oprichting van de atoompool komt voort uit het Verdrag van Parijs. Via aanvullende verdragen is uiteindelijk overeengekomen dat je het atoomrisico in Nederland voor € 1,2 miljard moet afdekken. Dat doen we met een groep van 12 Nederlandse verzekeraars. Vervolgens zijn de risico's ook nog eens herverzekerd bij de internationale atoompools. De kerncentrale in Borssele is dus indirect verzekerd bij 300 maatschappijen wereldwijd. Je mag deze risico's namelijk niet onderbrengen bij één herverzekeraar."

De Vereende heeft niet alleen met Nederlandse, maar ook met buitenlandse atoomrisico's te maken. "Dat vereist dat we veel kennis van zaken in huis moeten hebben. Je neemt wel ingrijpende beslissingen over wat je wel en niet verzekert. Neem de kernramp bij Fukushima: daar heeft het management van de pools al bij acceptatie besloten dat schade door een tsunami is uitgesloten. Je maakt afwegingen op een hoog kennisniveau en met een grote impact. Vorig jaar ben ik bij de kernreactor in Petten geweest, waar medische isotopen worden geproduceerd. Dan zie je aan de vragen die worden gesteld aan de organisatie, dat de kennis er bij de Vereende vanaf spat. Het is mooi om te zien hoe zo'n organisatie de beveiliging tot in de extreme details heeft geregeld."

Calamiteiten- en risicomanagement

Het bestuur van de atoompool heeft zich vorig jaar gericht op twee onderwerpen, zegt Delfos. "Aan de ene kant is dat calamiteitenmanagement. Daarvoor zijn we een samenwerking aangegaan met Crawford. Zij zorgen bij een groot incident voor een callcenter waar mensen schade kunnen melden. Er is ook een optie dat er in Canada een callcenter actief wordt met Nederlandssprekende mensen, mocht de capaciteit in Nederland te klein zijn. Het is goed dat het management van een pool daarin vooruitdenkt."

Ten tweede is er aandacht geweest voor risicomanagement. "Dan bedoel ik niet alleen de verzekeringstechnische risico's, maar bijvoorbeeld

ook valutarisico's. Hoe zit het met de risico's die zijn afgedekt in landen als Oekraïne of Zuid-Korea? Wat gebeurt er als andere pools failliet gaan? Daarin hebben we stappen gezet om het management nog professioneler te maken. Maar laat ik duidelijk zijn: de professionaliteit staat al op een hoog niveau. Dat merk je aan de calamiteitenoefening die recent werd gedaan voor de Terrorismepool toen er een terreuraanslag werd gesimuleerd. Dan moet snel, maar weloverwogen worden beoordeeld of er sprake is van terrorisme of niet. Dan is de druk hoog."

"Je maakt afwegingen op een hoog kennisniveau en met een grote impact."

Luchtvaartpool in liquidatie

De Dutch Aviation Pool (DAP) is een pool die tot 2001 Nederlandse luchtvaart-risico's afdekte en als herverzekeraar optrad voor mondiale luchtvaartrisico's. De DAP bevindt zich sinds 2002 in run-off en wordt binnen enkele jaren geliquideerd, zegt Delfos. "De laatste schade waarvoor DAP optreedt als herverzekeraar, is bijna afgewikkeld. Die heeft betrekking op de aanslagen van 11 september 2001. Daarin is nu een schikking met de laatste benadeelde getroffen. Het was een tijd spannend, want er lagen hele hoge claims bij de verschillende betrokken verzekeraars. De vraag was of er genoeg was gereserveerd, maar met de recente schikking is de laatste schade nu binnen de getroffen voorzieningen afgehandeld."

Ook hier is het goed hoe de run-off ten behoeve van de Nederlandse markt is gemanaged door de Vereende."

/ Inleiding

Meer dan ooit hebben wij in 2017 de maatschappelijke rol en toegevoegde waarde van de Vereende mogen waarmaken. Diverse vragen in het kader van onze missie kwamen op ons pad, de premie-inkomsten groeiden en vanuit de buitenwereld kregen we goede response op de ingezette strategie en op onze zichtbaarheid.

De activiteiten van de Vereende bestaan uit het bieden van verzekeringsoplossingen voor bijzondere risico's, beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen, het managen van verzekeringspools zoals de Atoompool, de milieupool en de NHT en het managen van het Waarborgfonds Motorverkeer en het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars (Nederlands Bureau). Door de activiteiten heen is een duidelijke rode draad te herkennen: het gaat om bijzondere risico's en bijzondere schades. We gaan ver in het zoeken naar oplossingen. We zijn vangnet en kraamkamer en vervullen daarmee een belangrijke maatschappelijke rol en dragen bij aan de benodigde solidariteit in de verzekeringsbranche.

De verzekeringsportefeuille is fors gegroeid. Enerzijds is dit te danken aan de grotere zichtbaarheid van de Vereende. Anderzijds staan de resultaten van Nederlandse schadeverzekeraars onder druk en het acceptatiebeleid van vele marktpartijen is in hoog tempo aangescherpt. Dit speelt met name bij motorrijtuigenverzekeringen. Hierdoor hebben wij als vangnetverzekeraar het aantal aanvragen voor met name nieuwe motorrijtuigenverzekeringen sterk zien toenemen. Dit heeft ons voor grote uitdagingen gesteld: het gezond houden van onze portefeuille, het zorgen voor voldoende solvabiliteit en het organiseren van een goede en vlotte afhandeling van aanvragen, mutaties en schades.

Onze verwachting is dat de ontwikkeling waarbij verzekeraars steeds scherper en gedifferentieerder zullen tarifieren en de uitval groter wordt, zich verder zal doorzetten. Dit kan ertoe leiden dat de Vereende een grotere rol krijgt in de markt en verder in omvang zal toenemen.

Het financiële resultaat over 2017 leidt tot een teleurstellend verlies van € 4,3 mln. Forse bijstellingen op letselschades uit 2015 en 2016 waren ons deel, waarmee wij de trend volgen die ook bij andere verzekeraars zichtbaar is.

In 2017 is de solvabiliteitsratio fors onder de interne norm van 150% uitgekomen door het eerdergenoemde toegenomen premievolume, maar ook door een sterk opgelopen schadelast en hoge kosten in verband met een groot IT-project.

We houden in 2018 strak zicht op de instroom van nieuwe premie, de schadelast en –frequentie en de kostenontwikkeling. Helaas zijn stevige premieverhogingen noodzakelijk gebleken. Bij al onze plannen is het bewaken van de balans tussen een gezonde bedrijfsvoering en het invullen van onze maatschappelijke rol cruciaal. Wij willen het vangnet zijn voor een vaak al kwetsbare groep consumenten, maar wij hebben ook te maken met de bedrijfseconomische realiteit in onze bedrijfstak.

De genomen maatregelen moeten uiteindelijk leiden tot herstel van het resultaat en de solvabiliteitsratio.

Met de introductie van de slogan 'de zekerheid waar de tijd om vraagt' geven we aan dat we als bedrijf midden in de maatschappij staan en actief inspelen op actuele gebeurtenissen. Ook in 2017 zagen we tal van voorbeelden de revue passeren, variërend van het inspelen op de dreigende onverzekerbaarheid van het WA-risico van taxi's, het meewerken aan het klimaatrapport van het Verbond van Verzekeraars tot het realiseren van een vooronderzoek naar de haalbaarheid van een oplossing voor cyberrisico's. 'De zekerheid waar de tijd om vraagt' is dan ook het thema voor het jaarverslag dat voor u ligt.

Rijswijk, 1 mei 2018

Nico Barendse
Ingrid Visscher

Samen met alle collega's van de Vereende zetten we ons iedere dag in om onze unieke rol in de verzekeringsmarkt op een klantgerichte en professionele manier waar te maken.

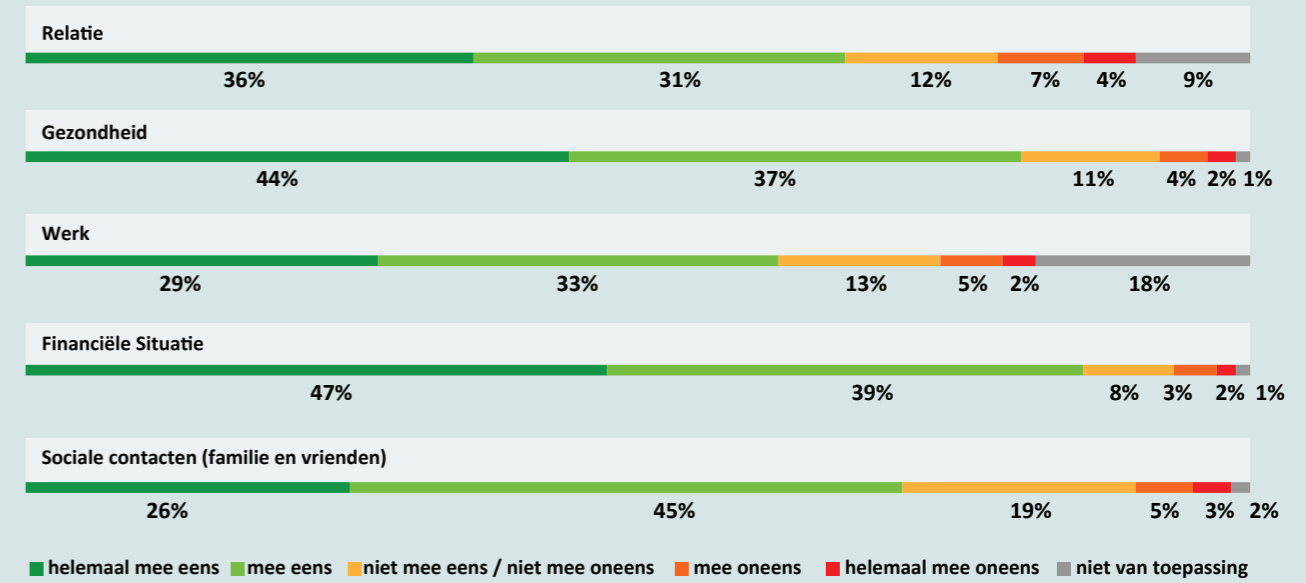
De zekerheid waar de tijd om vraagt, het thema van dit jaarverslag

Maar hoe kijkt de Nederlander eigenlijk tegen dit onderwerp aan. Onderzoeksbureau MWM 2 ondervroeg op ons verzoek begin april ruim 500 Nederlanders over dit onderwerp.

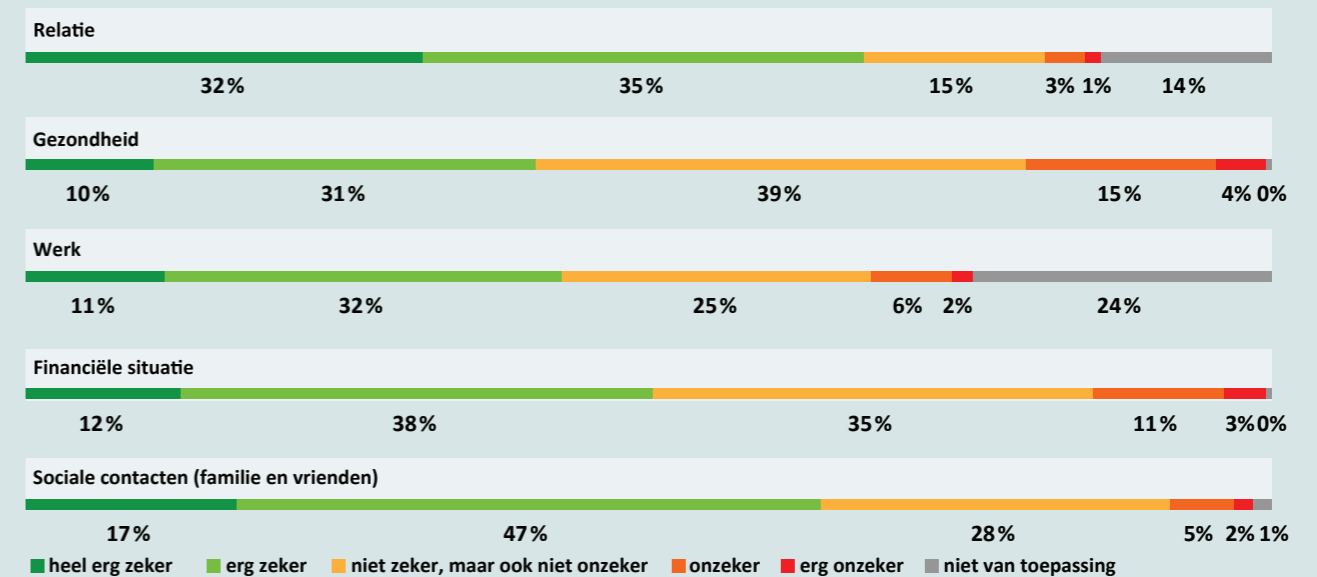
In zeven grafieken en een korte conclusie per grafiek geven wij u een overzichtelijk inblikje in de mening van Nederland.

Ik ben op zoek naar zekerheid in mijn...

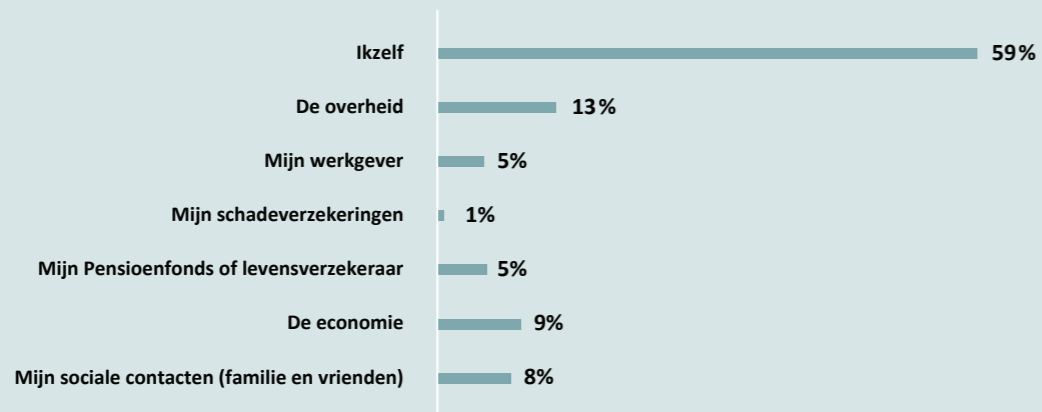
Financiële zekerheid vinden we de allerbelangrijkste zekerheid, zelfs belangrijker dan zekerheid over onze gezondheid!

Hoe zeker voel jij je over je...

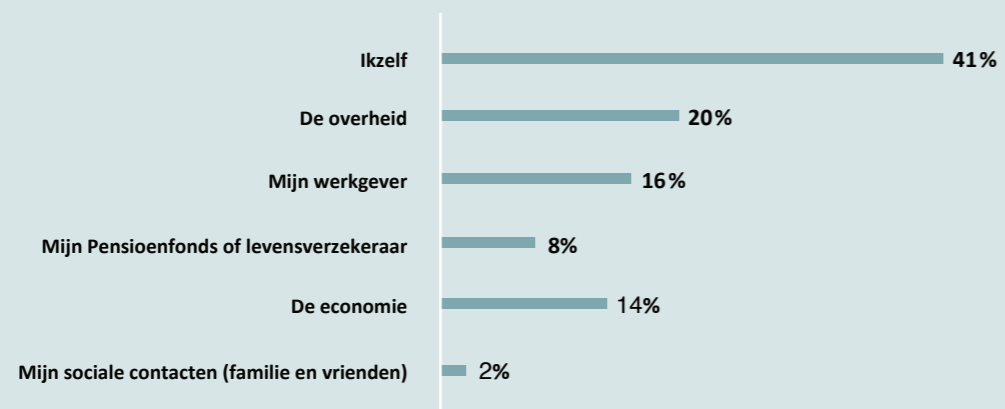
De gewenste zekerheid is voor een groot deel nog geen realiteit. Het meest zeker zijn we over onze relatie en de sociale contacten.

Wie of wat heeft de meeste invloed op jouw gevoel van zekerheid in het algemeen?

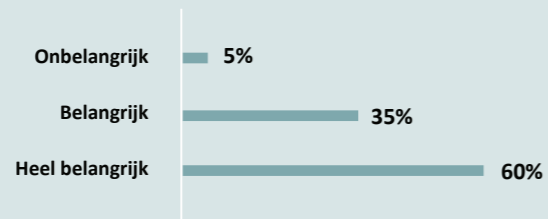
We vinden dat we zelf veel invloed hebben op onze zekerheid in het algemeen.

Wie of wat heeft de meeste invloed op jouw gevoel van financiële zekerheid?

Externe factoren zijn van grote invloed op onze financiële zekerheid.

Hoe belangrijk vind je dat je goed verzekerd bent?

Goed verzekerd zijn vindt men belangrijk.

Hoe zeker voel jij je over je financiële situatie ten opzichte van 3 jaar geleden?

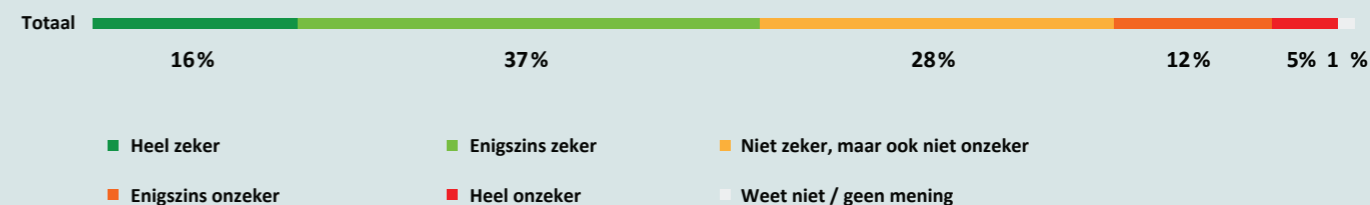
Ik voel me:

Ten opzichte van 3 jaar geleden kijken we flink wat positiever aan tegen onze eigen financiële zekerheid.

Hoe zeker voel jij je over jouw nabije financiële toekomst (de komende 3 jaar)?

Ik voel me:

Ook naar de komende 3 jaar kijken we met het nodige optimisme als het gaat over onze eigen financiële zekerheid.

/ De zekerheid waar de tijd om vraagt

Resultaten in de schadeverzekeringsmarkt

De Nederlandsche Bank (DNB) betitelt het toekomstbeeld voor Nederlandsche schadeverzekeraars nog altijd als “zorgwekkend”. De premievolumes zijn de afgelopen jaren sterker gedaald dan de kosten. Mede daardoor is het operationele resultaat nagenoeg verdampt. Ook de overall combined ratio is in de afgelopen drie jaar verslechterd. Uit meerdere onderzoeken die in 2017 zijn gepubliceerd blijkt dat de schadelast voor schadeverzekeraars van met name motorvoertuigen toeneemt. Er gebeuren meer aanrijdingen en het schadebedrag per claim stijgt.

Verzekeraars – via het Verbond van Verzekeraars – vinden dat verkeersveiligheid meer urgentie verdient. Het nieuwe kabinet zou een Deltaplan verkeersveiligheid moeten ontwikkelen en daar meer financiële middelen voor moeten vrij maken. Onder andere wordt gevraagd om verbetering van infrastructuur ‘hot spots’, meer prioriteit voor het voorkomen van huftergedrag in het verkeer en grondig onderzoek naar het gebruik van de smartphone in het verkeer.

In algemene zin zien we dat de ontwikkelingen in de letselschadebranche zich negatief blijven ontwikkelen. De letselschadebranche, in het bijzonder bij autoverzekeraars, heeft te maken met fors tegenvallende resultaten. Er worden meer en grotere schaden gerapporteerd.

Met name het terugtreden van de overheid, de dalende rente en de stijgende kosten voor deskundigen (advocaten en medisch adviseurs) zorgen er voor dat de schadelast voor letselschaden onder druk staat. In de tweede helft van 2017 zijn deze ontwikkelingen ook in de schadelast van de Vereende nadrukkelijk zichtbaar geworden, met een negatief resultaat tot gevolg.

Strategische agenda en positionering

De in 2016 ingezette lijn om actief naar buiten te treden, is in 2017 vervolgd. Er zijn gesprekken gevoerd met bekende en voor ons nog onbekende partijen waaronder verzekeraars, intermediair, VNAB, NVGA en het Instituut Asbestslachtoffers. Op de tweewekelijkse nieuwsbrief ‘Zeker Vandaag’ krijgen we positieve reacties vanwege de lezenswaardigheid van de artikelen die de volle breedte van de Vereende bestrijken. In de vakpers (AM-dossier en VVP ‘ken-je-vak’) verschijnen regelmatig onze bijdragen. Een van de onderwerpen waarmee we actief naar buiten zijn getreden is ‘solidariteit’. Dit was het thema van het jaarverslag over 2016, het kwam naar voren in een blog en in een longread van het Verbond en was daarnaast het thema voor een bijeenkomst Jonge Verzekeraars die we in samenwerking met het Verbond organiseerden.

Met betrekking tot nieuwe activiteiten die binnen de missie van de Vereende passen zijn verschillende mogelijkheden onderzocht.

Een heel concreet initiatief betrof cyberverzekeringen. Omdat de markt hiervoor moeilijk tot stand leek te komen, hebben wij op verzoek van het Verbond van Verzekeraars in de markt onderzocht of er belangstelling was om de krachten te bundelen, zodat zou kunnen worden samengewerkt op het gebied van kennisontwikkeling, risicomodellen en risicodragerschap (pool). Samen met Deloitte hebben we een voorstel voor een haalbaarheidsonderzoek uitgewerkt en gepresenteerd aan belangstellende verzekeraars. Er bleek onvoldoende draagvlak te zijn voor een vervolg, onder meer omdat een aantal spelers in de tussentijd zelf de markt is opgegaan met een cyberproduct.

We namen deel aan de werkgroep ‘Klimaat’ van het Verbond. Het rapport kreeg veel media-aandacht op het onderdeel ‘overstromingsverzekering’, waarbij een marktbrede oplossing gebaseerd op solidariteit weer onder de aandacht kwam. Dit heeft nog niet geresulteerd in een concreet vervolg.

In overleg met het Verbond is gekeken naar het schade-regelingstraject bij calamiteiten en is overleg gevoerd over wanneer een rol voor de Vereende of het Waarborgfonds aan de orde is.

Vanaf 2016 is een periodiek overleg met het Schadefonds Gewelddismisdrijven opgepakt waarbij ontwikkelingen onderling worden uitgewisseld en kennis wordt gedeeld.

Na de introductie van de Vereende op 26 september 2016 is in het eerste halfjaar van 2017 gewerkt aan het vervolmaken

van de positionering. Hiervoor is een corporate-story geschreven, die leidde tot de zin: 'de zekerheid waar de tijd om vraagt'. Het ontstaan, het heden en de toekomst van alle bedrijfsonderdelen en mogelijke nieuwe activiteiten komen hierin goed tot uiting.

Op de personeelsbijeenkomst in juni 2017 is de video 'de zekerheid waar de tijd om vraagt' voor het eerst vertoond.

Hierna – vanaf september 2017 – is gestart om deze positionering om te zetten in proposities voor de verschillende bedrijfsonderdelen binnen de Vereende.

De verzekeringsportefeuille van de Vereende

De begrote groei in premievolume is ruimschoots overschreden. Assurantieadviseurs weten ons inmiddels goed te vinden en zijn zich er beter van bewust dat ons assortiment veel breder is dan autoverzekeringen. Daarnaast heeft het eerdergenoemde strengere acceptatie- en saneringsbeleid van schadeverzekeraars in 2017 een groot effect gehad op de instroom van verzekeringen bij de Vereende, met name op het gebied van WA-verzekeringen voor motorrijtuigen. Eind 2017 werd duidelijk dat de meeste verzekeraars zouden gaan stoppen met het verzekeren van taxi's, waardoor de instroom bij de Vereende dermate accelereerde dat een tijdelijke offertestop noodzakelijk was. Na analyse van de markt en de resultaten en het sluiten van een specifiek herverzekeringsarrangement voor taxi's, konden wij een onze vangnetfunctie vormgeven en een passend aanbod neerleggen.

Voor wat betreft de BAVAM-polis is de portefeuille redelijk stabiel gebleven. De verhoging van de premie en het eigen

risico per 1 januari 2017 heeft ondanks een strijd tussen een aantal concurrenten om de gunst van de klant, geen groot effect gehad op het volume.

Een project met betrekking tot het helpen van verzekerden om hun schadeverloop dusdanig te verbeteren dat zij zich weer bij een gewone schadeverzekeraar kunnen melden, is gestart. 'Rij zeker' betreft het verbeteren van de rijvaardigheid door middel van een rijvaardigheidstraining en een app die rijgedrag monitort en de chauffeurs bewust maakt van hun rijgedrag. Na een drietal introductiemiddagen met assurantieadviseurs is hiertoe een pilot met verzekerden gestart. Daarnaast zijn wij gestart met het project 'Beter Beeld op Betalen'. Wij hebben het Nibud gevraagd om een onderzoek te doen naar de achterliggende redenen van wanbetaling binnen onze klantenkring om daar later gerichte acties aan te kunnen koppelen. Als bij de interviews door het Nibud bij onze klanten behoefte is aan budgetcoaching, zal het Nibud dat voor ons verzorgen.

Klanttevredenheid

Met de focus in de strategie op markt- en klantgerichtheid is het belangrijker om te meten wat klanten, claimanten, assurantieadviseurs en overige relaties van onze dienstverlening vinden.

In 2017 zijn klanten van de directe portefeuille van de Vereende (de BAVAM-polis) gevraagd mee te doen aan het KTO Zakelijk van het Verbond. De Vereende werd 'gekroond' tot winnaar in de categorie zakelijke schadeverzekeraar en scoort overall een 7,7. Met name de scores op schriftelijke en telefonische communicatie zijn erg hoog. Op het gebied van schadeafwikkeling en naar aanleiding van de stelling "De Vereende vindt mijn bedrijf als klant belangrijk" zijn er nog belangrijke verbeteringen te realiseren.

Begin 2018 werden de resultaten van het Adfiz Prestatie Onderzoek in 2017 bekend. In de categorie 'Schade Zakelijk' eindigde de Vereende, met onze intermediaire producten, op een mooie tweede plek. In de categorie 'Schade Particulier' hebben wij onze tweede plaats moeten afstaan. Overall zijn de resultaten over 2017 minder dan in 2016. Op de twee vragen over snelheid was de achteruitgang het sterkst. Deze bevinding sluit aan bij de eerder geconstateerde forse toename van nieuwe aanvragen, mutaties en schades. Inmiddels zijn er de nodige extra medewerkers aangetrokken en op langere termijn zorgt een nieuw geautomatiseerd systeem voor een forse uitbreiding van onze verwerkingscapaciteit.

In de jaarlijkse PIV-audit, waarbij de tevredenheid van benadeelden bij letselschades wordt gemeten, was het gemiddelde cijfer voor de Vereende een 8,8. Dit bij een benchmark van 7,55.

Koepelvrijstelling

In september 2017 heeft het Europese Hof uitspraak gedaan over het gebruik van de koepelvrijstelling door verzekeraars en financiële instellingen. Dit gebruik van de koepelvrijstelling wordt niet meer toegestaan waardoor diensten die door de koepel ten behoeve van de leden worden verricht niet meer buiten de heffing van btw vallen.

Voor de samenwerking en de kostenverdeling tussen de Vereende, Waarborgfonds, Nederlands Bureau, NHT en Atoompool wordt gebruik gemaakt van de koepelvrijstelling.

De toestemming van de Belastingdienst voor het gebruik van deze regeling loopt tot ultimo 2021, tenzij de wettelijke regels rond koepelvrijstellingen aangepast worden. In overleg met onze adviseurs en in afstemming met de Belastingdienst bereiden we ons voor op een andere methodiek om de samenwerking tussen alle organisaties binnen de Vereende mogelijk te maken zonder dat dit tot verhoging van kosten gaat leiden.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Het Internet of Things (IoT), het toenemend aantal autonome sensoren en camera's en andere technologische en maatschappelijke ontwikkelingen zorgen ervoor dat er een enorme hoeveelheid data over de bevolking en het gedrag beschikbaar is. Hier kunnen onder andere verzekeraars enorm veel voordeel mee behalen. Aan de toepassing van big data kleven echter ook privacy en ethische dilemma's. In het meest extreme geval kan toenemende segmentatie ertoe leiden dat bepaalde groepen zich niet langer kunnen verzekeren tegen een acceptabele prijs. Consumenten – en de wetgever – maakt zich steeds meer zorgen over de negatieve gevolgen van de informatiemaatschappij. Hacken en de angst daarvoor versterken die negatieve gevoelens.

Op 25 mei 2018 vervangt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) of General Data Protection Regulation (GDPR) de huidige Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

De AVG zorgt onder meer voor versterking en uitbreiding van privacyrechten, meer verantwoordelijkheden voor organisaties en uniforme bevoegdheden voor alle Europese privacytoezichthouders, waaronder de bevoegdheid om boetes tot 20 miljoen euro op te leggen.

De AVG legt organisaties onder meer een verantwoordingsplicht op. Deze verantwoordingsplicht houdt in dat door middel van documentatie aangetoond moet kunnen worden dat de juiste organisatorische en technische maatregelen genomen zijn om aan de AVG te voldoen. Deze maatregelen bestaan onder meer uit het vastleggen van alle verwerkingen in een register en het uitvoeren van verplichte privacy impact assessments (PIA's). De implementatie van de AVG is behoorlijk impactvol voor organisaties en dus ook voor de Vereende. In 2017 is hiermee een goede start gemaakt.

De interne organisatie

Medio 2017 zijn de afdelingen Acceptatie en Polisbeheer omgevormd naar een drietal op klantengroepen georiënteerde teams. Hiermee kunnen we beter tegemoet komen aan specifieke behoeften van assurantie-adviseurs. Ook in de ondersteunende afdelingen heeft een reorganisatie plaatsgevonden: een grote afdeling waarin ICT, Facilitaire Zaken, Financiën en Business Intelligence bestuurd werden is in tweeën gesplitst waarmee de focus en het vakmanschap is bevorderd.

Kennisontwikkeling is en blijft een belangrijk speerpunt van de Vereende. Uiteraard zijn we Wft-proof en voldoen we, voor wat betreft medewerkers die klantcontact hebben, aan de eisen met betrekking tot Permanente Educatie en Permanent Actueel. Naast individuele opleidingen werden er ook collectieve opleidingen georganiseerd, bijvoorbeeld op het gebied van motorrijtuigenverzekering, letselschadebehandeling, presenteren en artikelen schrijven. Eind 2017 startte een leiderschapstraject, dat in 2018 doorloopt. Ook is een start gemaakt met het vergroten van de vaardigheden op het gebied van Projectmatig Werken en Portfolio Management.

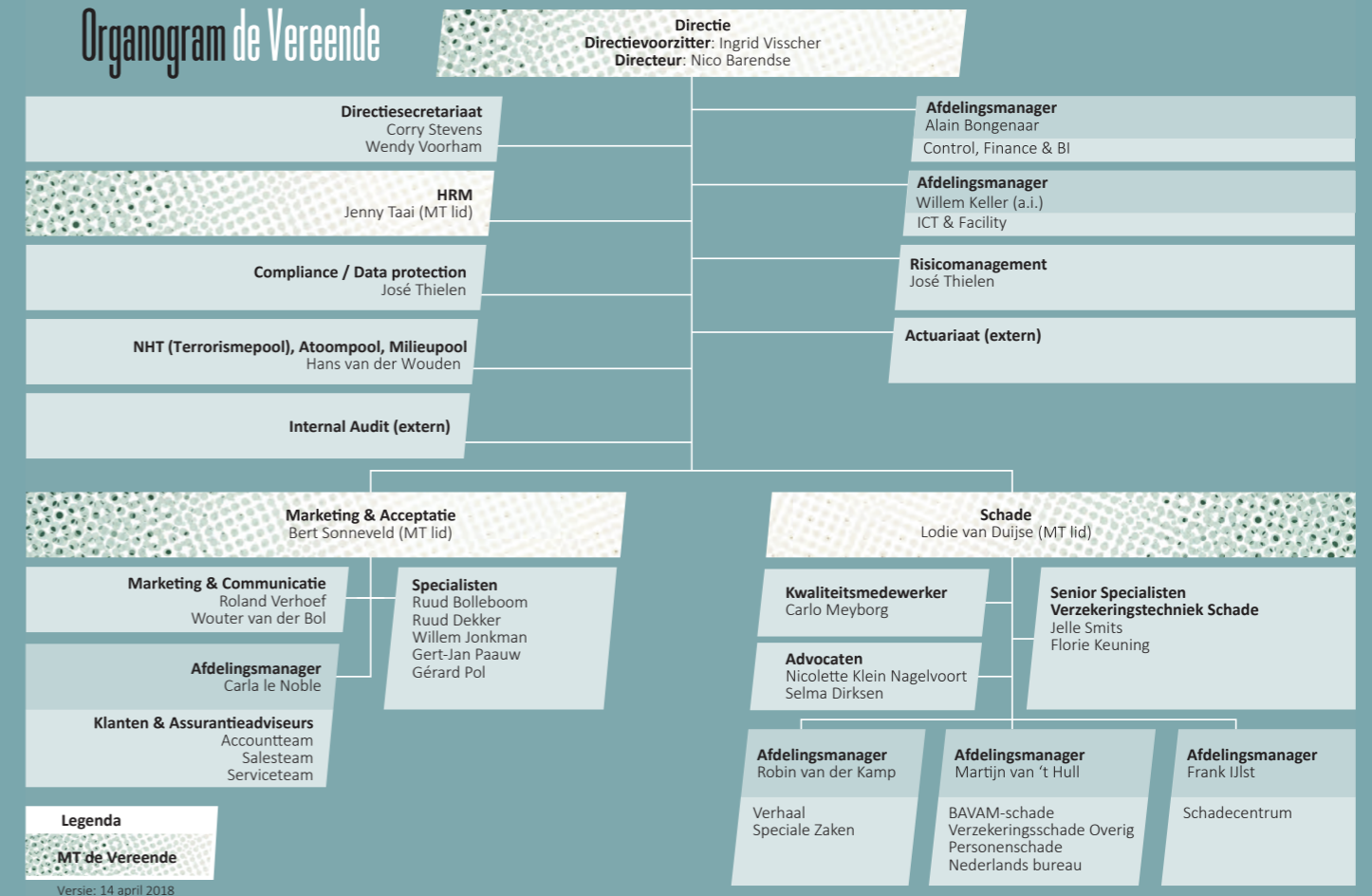
Het werving- en selectieproces is geactualiseerd, waarmee op een planmatige en gestructureerde wijze personeel kan worden geworven.

Het ziekteverzuim is gestegen van 5,6% naar 6,5%. Een relatief groot aantal langdurig zieken is hiervan de belangrijkste oorzaak. Daarnaast heeft de samenwerking met een nieuwe Arbodienst, gekoppeld aan een eigen regiemodel, niet gebracht wat werd verwacht. Inmiddels is besloten om de samenwerking te beëindigen.

Door de groei van de verzekeringsportefeuille is het aantal fte gestegen van 115 naar 126.

Een omvangrijk project waarbij de core-applicatie van de gehele organisatie wordt overgebracht naar de applicatie Certigo, heeft in 2017 verdere vertraging opgelopen. Dit hield onder andere verband met de grote complexiteit en variatie in producten in de portefeuille van de Vereende. Niettemin zijn goede stappen gezet en is de gehele BAVAM-portefeuille in maart 2017 succesvol live gegaan. Het streven is erop gericht om het project in het najaar van 2018 af te ronden.

Organogram de Vereende

'We moeten als branche samen risico's verzekerbaar houden'

Oplossingen bieden voor moeilijk verzekerbare risico's: het is een van de kerntaken van de Vereende. Maar dat betekent niet dat andere verzekeraars zich alleen maar op de 'makkelijke' risico's moeten richten. Dan dreigt schaarste en – in het ergste geval – onverzekerbaarheid, vindt Adfiz-directeur Enno Wiertsema. Hij merkt dat adviseurs steeds vaker moeite hebben om ondernemers met een wat minder gangbaar bedrijf, zoals veetransporteurs, te verzekeren. "Verzekeraars lijken vaker voor de makkelijkste weg te kiezen. Ik vind dat wij met elkaar de verantwoordelijkheid moeten nemen en moeten samenwerken om ervoor te zorgen dat risico's verzekerbaar blijven."

Wiertsema hoort regelmatig dat een van de Adfiz-leden een risico bij geen enkele verzekeraar kan onderbrengen. "En dan gaat het om risico's die helemaal niet zo vreemd of groot zijn." De Adfiz-directeur vindt niet dat de afnemende verzekerbaarheid louter aan onwil van de verzekeraars te wijten is. "Bijna iedereen vindt het een groot vraagstuk. Ik begrijp wel dat verzekeraars door een aantal ontwikkelingen anders naar risico's zijn gaan kijken. Ze moeten vooral zelf aangeven hoe dat komt, en het zal per maatschappij verschillen, maar mijn vermoeden is dat standaardisering en Solvency II ermee te maken hebben. Bovendien moeten ze elke drie maanden verantwoording afleggen aan de aandeelhouders. Bedrijfskundig gezien is het dus te begrijpen dat verzekeraars er niet happig op zijn om door te gaan met het verzekeren van risico's waar ze verlies op lijden. Als de buffers groter moeten en je kunt veel automatiseren, zie je dat verzekeraars ervoor kiezen dat wat niet te standaardiseren valt maar niet meer te verzekeren. Maar een goede ontwikkeling is dat niet."

Gebrek aan concurrentie

Als je kijkt naar wat de gevolgen zijn voor de maatschappij, dan wordt de groeiende praktische onverzekerbaarheid een probleem, zegt Wiertsema. "Als je steeds de minst winstgevende producten beëindigt, blijft er geen verzekering meer over. En in ieder geval geen concurrentie." Hij heeft het vooral over onverzekerbaarheid in praktische zin. "Het gaat er niet om dat bepaalde categorieën risico's technisch wel of niet verzekerd kunnen worden. Het gaat hier vooral om ondernemers die plotseling 1400% meer premie gaan betalen. Of bijvoorbeeld verzekerden die op 31 december te horen krijgen dat ze per 1 januari niet meer verzekerd zijn. Wil je een medewerker ontslaan, dan heb je een opzegtermijn. Voor verzekeringen zou zo iets ook moeten gelden."

Er is een gebrek aan concurrentie tussen verzekeraars, vooral op het gebied van specialistische risico's, zegt Wiertsema. "Dat zorgt ervoor dat premies flink gaan stijgen en dat een verzekeraar kwetsbaar is. Dat hebben we kunnen zien bij de hagelschade in Brabant." Van een breed maatschappelijk probleem is nog geen sprake. "Maar we zien wel een ontwikkeling. Ik ben ervoor om niet alleen de problemen van vorig jaar en vandaag op te lossen, maar juist ook die van volgend jaar. Heel veel risico's kunnen nog maar bij een klein aantal verzekeraars worden ondergebracht. Dat leidt tot oligopoliegedrag."

Luisterend oor

Het Verbond van Verzekeraars heeft aangegeven dat het nog wel meevalt met de onverzekerbaarheid van risico's. Dat betekent niet dat Wiertsema daar geen gehoor krijgt: "Ik krijg bij het Verbond altijd een luisterend oor als ik deze problemen aansnij. Gaat het niet om een absurde premieverhoging, maar om échte onverzekerbaarheid, dan wordt er contact gezocht met de verzekeraar. Dus het Verbond neemt dat zeer serieus."

Big data

Met gebruik van big data kunnen risico-profielen steeds nauwkeuriger worden bepaald. Dat leidt volgens Wiertsema eerder tot het afvallen van risico's: "Hoe specifiek dat profiel wordt, hoe meer je de risico's die erbuiten vallen, gaat wegsnijden. Degenen die zich moeten verzekeren kunnen dan de premie niet meer betalen en degenen die een prima premie hebben, denken: ach, dat risico kan ik zelf wel dragen. Als die ontwikkeling te ver doorgaat, dan gaat echt de bijl in de solidariteit van het verzekeringsstelsel."

"De Vereende vormt voor moeilijk verzekerbare risico's een ideale buffer"

Leuren met normale risico's

Het probleem van de onverzekerbaarheid zit niet alleen in de zakelijke markt, waar taxibedrijven, veevervoerders en recyclingbedrijven steeds moeilijker verzekerd kunnen worden. Wiertsema: "Denk ook aan een beroepsgroep als verloskundigen. Dat zijn toch geen hele vreemde risico's?" Behalve bij bepaalde branches speelt de moeilijke verzekerbaarheid ook op individueel niveau een rol. "Probeer als 18-jarige maar eens een autoverzekering te sluiten terwijl je keurig rijdt. Of als bejaarde. Is dat technische onverzekerbaarheid? Ik denk het niet. Gaat de solidariteit naar de knoppen als we dit verder doorvoeren? Ja. Adviseurs komen dit echt dagelijks tegen. Ze moeten soms leuren met heel normale risico's en krijgen dan nul op het rekest. In het mkb komen we echt onverzekerbare bedrijven en branches tegen."

Grootzakelijke risico's vinden in de meeste gevallen op de beurs wel onderdak, zegt

Wiertsema. "Maar het wordt wel steeds moeilijker. Je ziet ook dat verzekeraars op grotere percentages willen meetekenen dan vroeger. Het aantal verzekeraars per polis neemt af."

De Vereende:

ideale buffer, maar niet voor alles

De Vereende vormt voor moeilijk verzekerbare risico's een ideale buffer, zegt Wiertsema. "Die biedt een oplossing voor een bepaald segment totdat de markt er producten voor gaat ontwikkelen en dan stroomt De Vereende weer leeg. Dat is natuurlijk fantastisch." Maar het kan niet altijd het antwoord zijn op een maatschappelijke trend, vindt hij. "Ontstaat er een tendens waarbij risico's steeds vaker buiten de boot vallen, dan moeten we ons afvragen hoe we ermee moeten omgaan. Het kan niet zo zijn dat hele branches niet meer verzekerd kunnen worden en dat de Vereende daarvoor dan maar als enige de oplossing moet leveren."

Samen oplossingen zoeken

Maar wat is dan wel de oplossing? Wiertsema gelooft allereerst in samenwerking: "We moeten meer samenwerken en meer onverzekerbare klanten bij elkaar brengen. Van groepen kun je makkelijker 'mandjes' maken. Maar het is niet eenvoudig om concurrenten zo intensief te laten samenwerken. In de coassurantiemarkt wordt er al wel aan gewerkt. Er lopen al pilots van beursmakelaars die affinity-programma's draaien voor klanten die worden aangebracht door individuele adviseurs."

Meer aandacht voor preventie kan een andere oplossing zijn. "Daar hebben adviseurs ook een verantwoordelijkheid in. Preventie is typisch iets wat we samen met verzekeraars kunnen oppakken. Die kans moeten we niet laten

liggen. Zo kun je risico's verzekerbaar maken of verzekerbaar tegen normale premies." De rol van de adviseur ziet Wiertsema steeds meer toegroeien naar die van risicomanager. "Daarin zit een grotere preventierol. Daar kunnen we de klant mee helpen."

"Grote verzekeraars zullen gaan inzien dat de vakkennis die assurantieadviseurs in huis hebben zo gek nog niet is"

Een derde mogelijkheid is het verbreden van de horizon. "Adviseurs zouden wat meer naar buitenlandse verzekeraars kunnen kijken die het wel aandurven om bepaalde risico's te verzekeren. Die hebben wat meer concurrentie en blijven een breder pakket voeren."

Verantwoordelijkheid nemen

Als branchevereniging kan Adfiz eraan bijdragen dat er een groter bewustzijn ontstaat bij verzekeraars. "Verzekeraars moeten hun verantwoordelijkheid nemen, terwijl dat op de korte termijn misschien niet in hun belang is. Wij willen eraan bijdragen dat het langetermijnbelang, het maatschappelijke belang, zwaarder gaat wegen. Wij doen dat door stakeholders als de AFM, de politiek, de werkgeversorganisaties en de ACM constant te wijzen op de problematiek die ontstaat en dreigt te ontstaan. Als we maar duidelijk genoeg maken wat er gebeurt, dan hoop ik dat die verantwoordelijkheid ook genomen wordt."

Nieuwe risico's

Wiertsema snijdt nog een ander probleem aan op het gebied van verzekerbaarheid: "Er komen steeds meer start-ups met plannen en ideeën waar nog nooit een verzekeringspremie voor is vastgesteld. Verzekeraars hebben daarvoor de vakkennis niet meer om het risico te calculeren. "We zijn wel trots dat we robotiseren, maar de kennis van het verzekeringsvak verdwijnt. De vakmensen zijn de afgelopen jaren bij reorganisaties verdwenen en keren nu niet meer terug." Wiertsema vindt het daarom een goede zaak dat de Vereende voor nieuwe risico's als kraamkamer kan fungeren, juist dankzij de vakkennis die in huis is. "Bij de Vereende is het geaccepteerd dat acceptanten een uur met elkaar over een risico overleggen. Maar de markt functioneert zodanig op basis van prijsdruk, dat het vakmanschap uit de organisaties gesneden wordt. Dat is geen goede ontwikkeling. Ik hoop dat de wal het schip gaat keren, maar het zal lastig worden om de kennis snel terug te brengen."

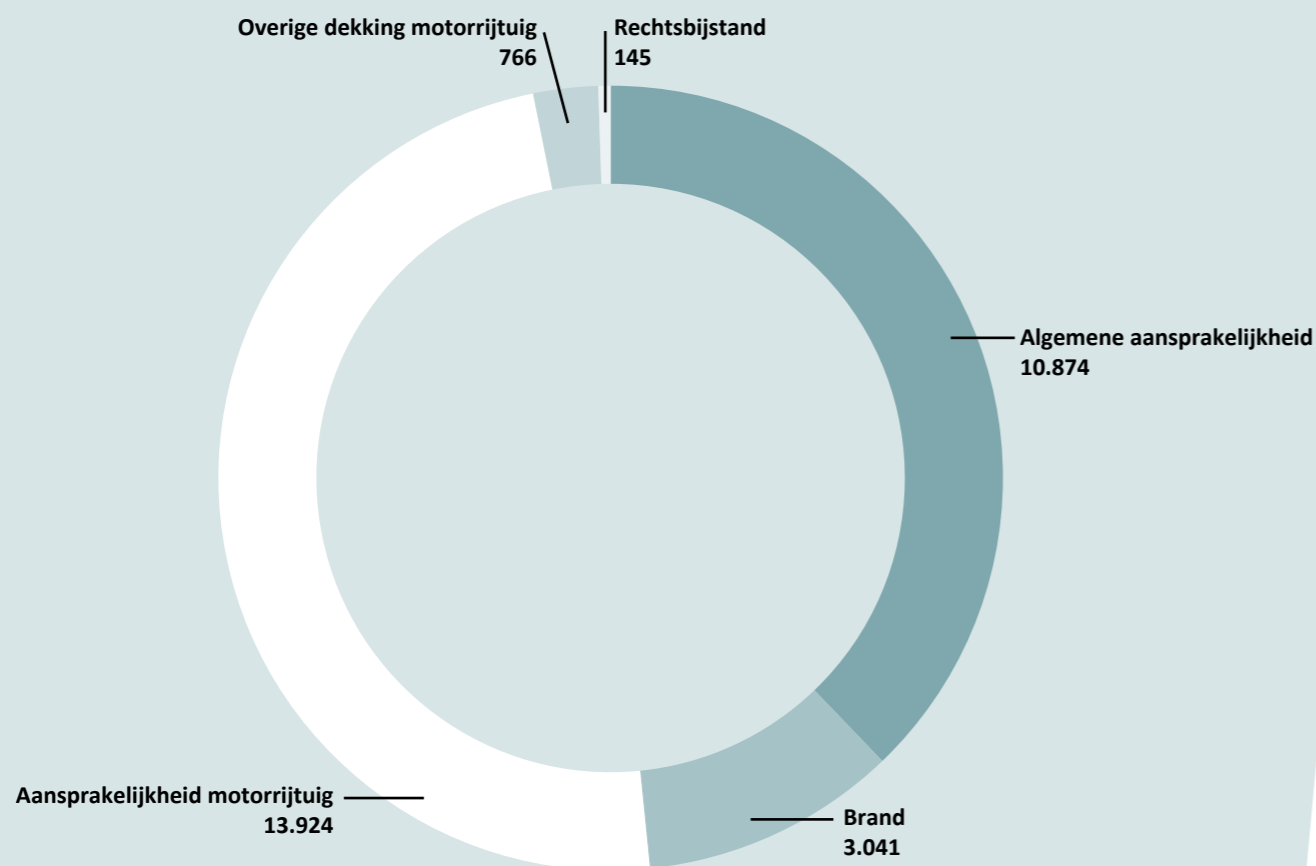
Gevolg daarvan is wel dat verzekeraars steeds meer het belang van advies zijn gaan inzien, stipt Wiertsema nog een positief punt aan. "Robotisering zal nog wel doorgaan, maar ook de grote verzekeraars zullen gaan inzien dat de vakkennis die assurantieadviseurs in huis hebben zo gek nog niet is."

Enno Wiertsema

Kerncijfers	2017	2016
Bruto Premie	28.750	22.515
Resultaat na belasting	-4.331	- 674
Eigen Vermogen	20.256	24.919
Solvabiliteit	134 %	187 %

Brutopremie. Verdeling van de omzet over productgroepen.

Het bruto premie-inkomen nam met 27,7% toe tot € 28,8 miljoen (2016: € 22,5 miljoen). Zoals ook eerder in het verslag gememoreerd wordt deze groei in belangrijke mate gevoed door een betere zichtbaarheid van de Vereende en een kritischer acceptatiebeleid door de Nederlandse verzekeraars op het gebied van motorrijtuigrisico's. Ook de andere, kleinere, branches laten een mooie groei zien. De premiegroei op het gebied van beroepsaansprakelijkheid wordt verklaard door de verbetering van de omzet bij onze verzekerden en een bescheiden premieverhoging per 1 januari 2017.

Het netto premie-inkomen kwam uit op € 22,2 miljoen (2016: € 16,8 miljoen), een toename als gevolg van de hogere brutopremie en gunstigere herverzekeringscondities.

Gezien de bijzondere aard van de risico's en de beperkte omvang van de Vereende is de Vereende sterk afhankelijk van de herverzekeringmarkt. De contacten en de relaties met de herverzekeraars zijn intensief en goed te noemen.

De netto schadelast steeg in 2017 naar € 16,3 miljoen (2016: € 8,5 miljoen). De hogere last komt met name voort uit de branche Aansprakelijkheid Motorvoertuigen. Ontwikkeling op letselschaden binnen het eigen behoud van de organisatie zijn verantwoordelijk voor deze enorme toename.

De bedrijfskosten namen toe tot € 11,4 miljoen (2016: € 10,6 miljoen). De op het eerste gezicht hoge bedrijfskosten van de Vereende moeten gezien worden in relatie tot de bijzondere

positie die de Vereende inneemt. De hoge automatiseringskosten onder de beheers- en personeelskosten wordt veroorzaakt door investeringen in de nieuwe verzekeringsapplicatie. De kosten voor de nieuwe applicatie worden direct ten laste van het resultaat gebracht. In 2017 zijn voor deze applicatie € 1,9 miljoen (2016: € 2,6 miljoen) aan kosten gemaakt die ten laste van de Vereende komen. Deze applicatie wordt inmiddels al gebruikt voor de portefeuille van beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen en door het Waarborgfonds en Nederlands Bureau.

De bedrijfskosten die verband houden met de managementactiviteiten van de Vereende worden samen met de opbrengst uit hoofde van doorberekeningen onder het niet-technische resultaat verantwoord.

Het resultaat op beleggingen ligt met € 0,6 miljoen € 0,2 miljoen lager dan in 2016. De Vereende belegt met name in vastrentende waarden (staatsleningen). De licht opgelopen rente in 2017 heeft geleid tot koersverlies op deze portefeuille.

In totaal hebben deze ontwikkelingen geleid tot een negatief resultaat van € 4,8 miljoen voor belasting (2016: € 0,9 miljoen negatief). Het resultaat na belastingen bedraagt € 4,3 miljoen negatief.

Het vermogen van de Vereende kan worden gekwalificeerd als Tier 1 kapitaal en bestaat uit gestort en opgevraagd kapitaal, herwaarderings- en overige reserves alsmede onverdeelde resultaten. Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2017 € 20,3 miljoen ten opzichte van € 24,9 miljoen ultimo 2016. De daling van het vermogen houdt verband met het verlies over het boekjaar 2017.

De vermogens eis op basis van het Solvency II standaardmodel bedraagt per 31 december 2017 15,0 miljoen (2016: 13,1 miljoen). Het Solvency II vermogen van de

organisatie bedraagt per 31 december 2017 €20,3 miljoen, waarmee het solvabiliteitspercentage uitkomt op 134%. De toename van de Solvency II vermogens eis wordt veroorzaakt door de groei van de verzekeringsportefeuille en toename van de schadevoorzieningen.

Intern hanteert de Vereende een capital add-on op de Solvency II vermogens eis van € 3,3 miljoen als gevolg van een materieel afwijkend risicoprofiel op het gebied van de verzekeringstechnische risico's.

Olaf Simonse (Wijzer in Geldzaken) over gedragsverandering:

'Kleine, concrete stapjes werken het beste'

Risico's betaalbaar houden is soms een kwestie van gedrag. De Vereende helpt verzekerden onder meer met gedragsverandering via het project RijZeker. Zo worden zij op weg geholpen naar een beter betaalbare autoverzekering en de zekerheid waar de tijd om vraagt. Maar ook in bredere zin kan gedragsverandering helpen geldzaken beter te beheersen. Olaf Simonse, hoofd van het platform Wijzer in Geldzaken, geeft inzicht in de mogelijkheden, al moeten die ook weer niet worden overschat: "In de basis hebben we gewoon een reptielenbrein dat is gericht op de korte termijn."

Wijzer in geldzaken bestaat inmiddels tien jaar als afdeling binnen de directie Financiële Markten van het ministerie van Financiën. Simonse, van huis uit econometrist, is al vanaf het prille begin bij het platform betrokken. "Wij zijn gericht op het bevorderen van verantwoord financieel gedrag." Hij heeft de afgelopen jaren gezien dat mensen beter met hun geld leren omgaan. "We zien dat consumenten hun geldzaken nauwkeuriger zijn gaan managen. Maar dat komt niet alleen door ons. De crisis heeft ervoor gezorgd dat mensen er meer aandacht voor hebben gekregen. Ook organisaties als banken en media proberen mensen actiever te helpen in het omgaan met geldzaken." Die aandacht richt zich wel

met name op de korte termijn, zegt Simonse. "Bij de langetermijnzaken als pensioen of voorbereid zijn op belangrijke life events is nog veel winst te halen."

Jong geleerd, oud gedaan

Een van de belangrijkste factoren bij gedragsverandering is het aanleren van financiële vaardigheden op jonge leeftijd, zegt Simonse. "De manier waarop mensen met geld omgaan is vaak aangeleerd gedrag. Het probleem is dat geldzaken veel minder concreet zijn in vergelijking met bijvoorbeeld autorijden. Juist omdat het gewoontegedrag is, moet je financieel gedrag al op jonge leeftijd aanleren. Dan doe je het later ook beter. Bovendien zijn de onderliggende vaardigheden

heel basaal. Die hebben te maken met het besef dat je geld maar één keer kunt uitgeven, dat je wordt beïnvloed door reclame en dat later iets groters kunt kopen als je nu iets spaart. Met zulke concepten moet je heel jong beginnen."

Pensioen

De lange termijn is dus een aandachtspunt bij de financiële consument. Pensioen is bij uitstek een voorbeeld van een langetermijnonderwerp. En laat dat nu juist het meest bezochte onderdeel zijn van de website van Wijzer in geldzaken. "55-plussers hebben vaak geen idee hebben wat ze hebben en wanneer ze kunnen stoppen. Vaak kunnen we ze met een paar zetjes in de goede richting wel antwoord geven op hun vragen en dat zorgt voor gemoedsrust. Jongere consumenten moet je denk ik niet

"We zijn voor een deel nog steeds reptielen die reageren op wat er in de omgeving gebeurt"

direct lastigvallen met het onderwerp pensioen, maar meer benaderen via de lijn van de life events. Waar moet je aan denken als er iets gebeurt in je leven, zoals scheiden of samenwonen? Wat betekent dat dan voor je pensioen?"

Handelingsperspectief bieden

Wijzer in geldzaken werkt er daarom aan om de pensioenvraag meer te integreren in de andere life events. "We kijken per groep consumenten hoe je het onderwerp het beste kunt oppakken. Er is geen one size fits all. Uit onderzoek is bijvoorbeeld gebleken dat groepen als zelfstandigen, mensen met een laag inkomen en gescheiden vrouwen risico lopen op een lager pensioen dan ze verwachten. Die groepen moet je op een andere manier aanspreken. De truc is om het eenvoudig te maken, met persoonlijke informatie die een handelingsperspectief biedt op het moment dat de consument er iets aan heeft. Algemene informatie helpt niet."

Vechten of vluchten

Uit onderzoek van het platform blijkt dat 40% van de Nederlanders wel eens financiële stress ervaart. Dat kan een prikkel zijn om iets aan het financiële gedrag te doen, maar vaak is het een reden om de kop in het zand te steken, zegt Simonse. "Veel mensen hebben juist die reflex. Dat is de reactie op stress: vechten of vluchten. Wat dat betreft is veel van ons gedrag gestuurd door onbewuste emoties en processen. We zijn voor een deel nog steeds reptielen die reageren op wat er in de omgeving gebeurt. Voordat je kunt denken: ben ik wel het juiste gedrag aan het vertonen, is het ongeluk al gebeurd."

Bij gedragsverandering moet je niet alleen vertrouwen op het sturen van het bewuste brein. "Je moet ook bedenken hoe je mensen op subtiele manieren kunt verleiden om een bepaald gedrag te vertonen, zonder dat je het bewuste brein aanspreekt. Kennis is niet voldoende. Je hebt wel bepaalde basiskennis nodig, maar dat leidt op zichzelf niet tot ander gedrag. We weten dat roken ongezond is en toch roken nog veel mensen. Je moet daarom de omgeving zo organiseren dat het moeilijker wordt om te roken. Het is een en-en-en-aanpak: én beleid met regelgeving én productaanbod én met slimme technologie mensen een stapje verder helpen."

Technologie: hulp en valkuil

Technologie biedt veel kansen. Simonse geeft het voorbeeld van Peaks, een app van Rabobank waarmee je automatisch kunt beleggen met je wisselgeld. "Daardoor hoeven mensen niet meer elke maand te denken of ze geld opzijzetten. Het gaat automatisch en dan heb je succes." Technologie heeft eraan bijgedragen dat mensen hun uitgaven beter onder controle houden, zegt Simonse: "Mensen doen door de opkomst van mobiele bankieren beter aan cashmanagement. Mensen stonden vroeger vaker rood. Nu kun je met een druk op de knop geld overmaken van je spaarrekening naar je betaalrekening. Wat wij willen, is dat mensen automatisch elke maand een bedrag opzij zetten als appeltje voor de dorst. Het blijkt dat mensen meer moeite hebben om aan hun geld te komen als het op een spaarrekening staat." Ook vergelijkingssites helpen mensen om inzicht te krijgen. "Er komen steeds meer van dat soort toepassingen. We staan nog maar aan het begin."

Technologie kan het ook moeilijker maken om met geld om te gaan, zegt Simonse. "Online aankopen doen maakt impulsaankopen nog makkelijker. Een ander aspect is dat geld steeds minder tastbaar wordt. Je ziet niet meer wat je uitgegeven hebt. Voorheen had je geld in je portemonnee."

**"Je moet het niet te groot maken.
Heb een realistisch beeld van
wat mensen kunnen en doen"**

Uitgestoken hand

Mensen persoonlijke informatie bieden en kleine, concrete stappen laten zetten werkt dus het beste. "Je moet het niet te groot maken. Heb een realistisch beeld van wat mensen kunnen en doen", zegt Simonse. "Het heeft ook geen zin om bij betalingsproblemen een harde aanpak te kiezen. Je kunt mensen beter bij de hand nemen en in gesprek gaan. Vaak blijkt die betalingsachterstand maar een van de problemen. Door die mensen te helpen, neemt het aantal wanbetalers drastisch af. De uitgestoken hand werkt veel beter dan de opgeheven vinger. Geef mensen het idee dat ze door iets kleins te veranderen een stap zetten. En kleine stapjes leiden tot grote stapjes."

De bestuursstructuur van de Vereende bestaat uit drie organen: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, de Raad van Commissarissen en de Directie. Daarnaast legt de Vereende als manager verantwoording af aan de Besturen en Raden van Commissarissen van de organisaties die hun werkzaamheden aan de Vereende hebben uitbesteed en waarmee managementcontracten zijn afgesloten.

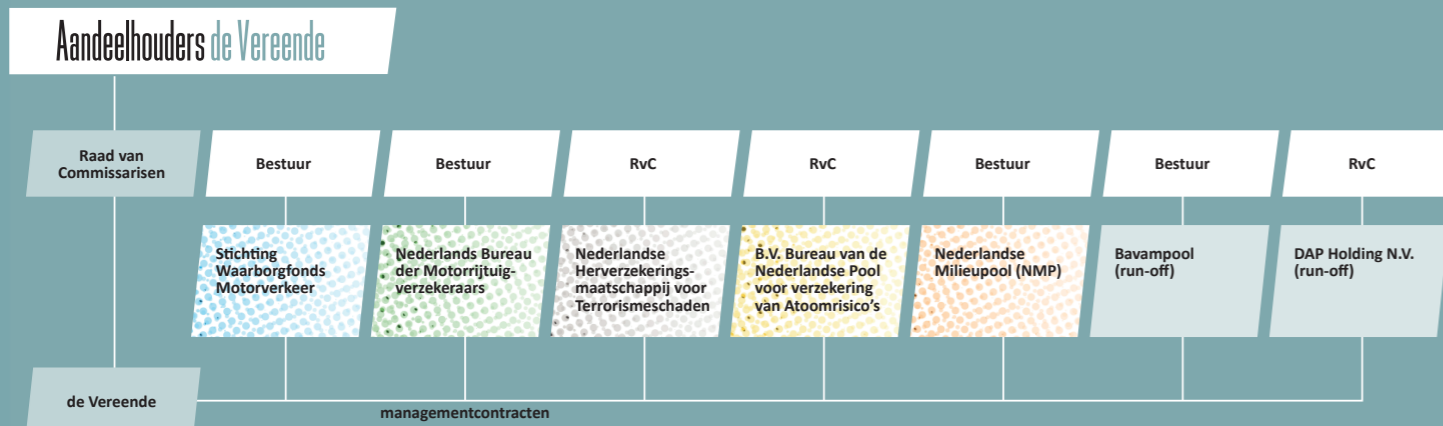
Het gaat hier om:

- Nederlandse Milieupool (NMP)
- B.V. Bureau van de Nederlandse Pool voor verzekering van Atoomrisico's (Atoompool)
- Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden (terrorismepool)
- Stichting Waarborgfonds Motorverkeer
- Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars

Daarnaast wordt nog ondersteuning gegeven aan de run-off van de BAVAM-pool en DAP Holding N.V.

Schematisch ziet de governance-structuur er als volgt uit:

Governancestructuur de Vereende

Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Op basis van de statuten kunnen uitsluitend verzekeringsondernemingen die zijn toegelaten tot de uitoefening van het verzekeringsbedrijf in Nederland, of ondernemingen waarvan het vermogen grotendeels bestaat uit aandelen in deze verzekeringsondernemingen, aandeelhouder van de Vereende zijn.

Tenminste eenmaal per jaar wordt een Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden. Hier worden besluiten genomen over onderwerpen als de vaststelling van het jaarverslag, de goedkeuring van dividenduitkering en benoemingen van leden van de Raad van Commissarissen en de Directie. De Raad van Commissarissen of de Directie kan een buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders bijeenroepen.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen ziet toe op het beleid van de Directie en op de algemene gang van zaken. Zij staan de Directie met raad terzijde. Bij de vervulling van hun taak richten de commissarissen zich naar het belang van de Vereende en al haar stakeholders. Leden worden op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De leden van de raad hebben een zittingsperiode van vier jaar. De commissarissen treden periodiek af volgens een door de raad vast te stellen rooster. Aftredende commissarissen kunnen ten hoogste tweemaal worden herbenoemd.

Directie

De Directie is belast met de dagelijkse leiding van de vennootschap. De leden van de Directie worden op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De voordracht geschiedt aan de hand van een door de Raad van Commissarissen opgestelde profielschets van het directieteam.

Ieder lid van het directieteam dient over daarin passende en aan de andere directieleden complementaire competenties en vaardigheden te beschikken.

Beheerste beloning

Het beloningsbeleid van de Vereende voldoet aan de eisen van de Regeling Beheerst Beloningsbeleid. De Vereende kent een marktconform honoreringsbeleid, waarbij de beloning van de directie iets beneden de mediaan van vergelijkbare functies ligt. De Directie kent geen variabele beloning. Variabele beloningen voor de medewerkers worden concreet met betrokkenen afgesproken, zijn aan toetsbare criteria gekoppeld en niet excessief.

Managementcontracten

Met Atoompool, NHT, Stichting Waarborgfonds Motorverkeer en het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars zijn uitbestedingsovereenkomsten gesloten. In deze uitbestedingsovereenkomsten zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de Vereende als manager en uitvoeringsorganisatie beschreven. Over de uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve van deze rechtspersonen wordt verantwoording afgelegd aan de betreffende besturen en raden van commissarissen. De door de Vereende in verband met deze werkzaamheden gemaakte kosten worden zonder risico- of winstopslag aan de betrokken organisatie doorbelast.

Risicomanagementfunctie

Risicomanagement is het geheel aan maatregelen gericht op het identificeren van risico's, bepalen van de risicobereidheid, nemen van beheersmaatregelen en monitoren van risico's en naleving van procedures met het doel om te komen tot een beheerste bedrijfsvoering.

De Directie is primair verantwoordelijk voor het vaststellen, uitvoeren, monitoren en zo nodig bijstellen van het algehele risicobeheer binnen de organisatie. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op het door de Directie gevoerde risicobeheer.

Daarnaast keurt de Raad van Commissarissen jaarlijks, op voorstel van de Directie, de risicobereidheid van de organisatie goed. Bij uitoefening van deze toezichtrol wordt de Raad van Commissarissen geadviseerd door de risicocommissie die hiertoe uit zijn midden is gevormd.

Risicomanagement moet een onderdeel worden van de dagelijkse processen en medewerkers moeten zich bewust zijn van hun rol hierin. Om dit te verankeren zijn alle lijn- en stafmanagers verantwoordelijk voor risicobeheer, inclusief rapportages daarover, binnen hun team/afdeling. De lijn- en stafmanagers worden hierbij ondersteund door de risk officer.

De risk officer ondersteunt de lijn- en stafmanagers bij het identificeren van de risico's, invoeren en beoordelen van beheersmaatregelen en ondersteuning van de rapportage vanuit de teams/afdelingen naar directie. De beoordeling van de beheersmaatregelen vindt plaats binnen de risicobereidheid van de individuele organisaties.

Het proces van risicobeheer wordt gekenmerkt door een driedelige aanpak: top-down en bottom-up, terwijl daarnaast de risicobereidheid van de

vennootschap is geformuleerd.

De top-downbenadering wordt toegepast aan de hand van het door DNB opgestelde FOCUS-protocol. Daarin worden de risico's waaraan de Vereende bloot staat op het niveau van de vennootschap in kaart gebracht en wordt vastgesteld op welke wijze deze worden beheerst.

Bottom-up wordt per afdeling geanalyseerd welke risico's daar kunnen worden geïdentificeerd, welke beheersmaatregelen daarop worden toegepast en welke eventuele aanvullende maatregelen nodig zijn. Deze afdelingsanalyses hebben geen bevindingen opgeleverd die aanvullend van belang zijn voor het risicoprofiel van de vennootschap als geheel. Deze afdelingsanalyses worden periodiek uitgevoerd of als concrete ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

Het derde element in de aanpak van het proces van risicobeheer wordt gevormd door de risicobereidheidsverklaring. Hierin is de risicobereidheid gekwantificeerd. De risk officer rapporteert per kwartaal of de organisatie zich binnen de gestelde kaders ontwikkeld.

Compliance

De compliancefunctie heeft als doel het bevorderen en bewaken van een integere en beheerste bedrijfsvoering en van een goede reputatie van de Vereende. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de compliance functie liggen vast in het Compliance Charter.

De compliance officer rapporteert ieder kwartaal aan de Directie (en jaarlijks aan de Raad van Commissarissen) over de uitvoering van haar werkzaamheden. Ook rapporteert zij over onderzoeksbevindingen en incidentele situaties waarin (dreigende) niet-naleving van regels speelt of heeft gespeeld.

Actuariële functie

De Actuariële functie moet er toe bijdragen dat de Vereende financieel gezond blijft en haar financiële verplichtingen kan nakomen. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de actuariële functie liggen vast in het Actuariële charter. De actuariële functie draagt zorg voor adequate actuariële modellen en methodieken en beoordeelt en toetst de technische voorzieningen. Gezien de omvang en de complexiteit van de activiteiten is deze functie uitbesteed aan Arcturus B.V.

De actuariële functie adviseert de directie over de algehele gedragslijn voor het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen en de adequaatheid van herverzekeringsregelingen. Zij verzorgt minimaal jaarlijks een rapportage waarin verslag wordt gedaan van de uitgevoerde taken en de resultaten daarvan. De actuariële functie rapporteert ieder kwartaal aan de Directie over de uitvoering van haar werkzaamheden.

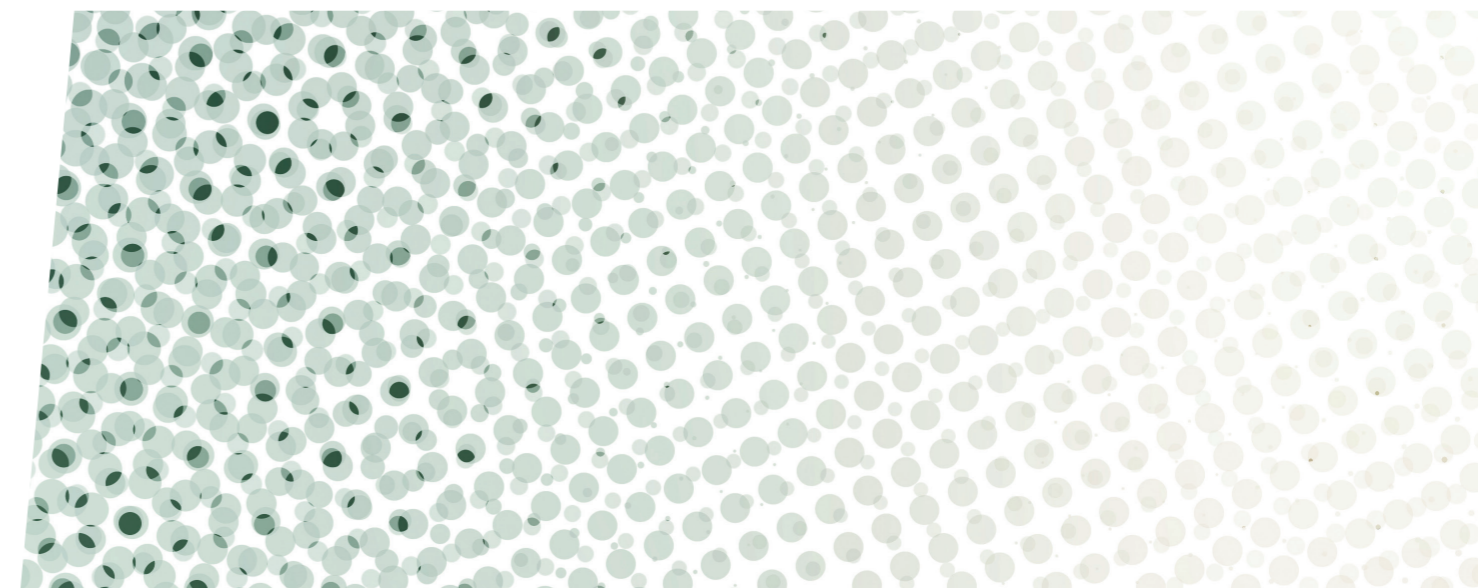
Interne Audit

De interne auditfunctie heeft als doel het verschaffen van aanvullende zekerheid met betrekking tot de

opzet, bestaan en werking van het systeem van interne beheersing en de betrouwbaarheid van de financiële en niet-financiële rapportages aan de Directie en de Raad van Commissarissen. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de interne auditfunctie liggen vast in het Internal Audit Charter. Gezien de omvang van de organisatie heeft de Directie besloten om de uitvoering van de interne auditfunctie uit te besteden aan InAudit B.V.

De interne auditfunctie rapporteert elk kwartaal aan de Directie en de Raad van Commissarissen. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de uitvoering van haar werkzaamheden en de stand van zaken bij de opvolging van aanbevelingen die zij zelf hebben uitgebracht. Tussentijds rapporteert zij aan de Directie over de onderzoeken en incidentele situaties waarin zij bevindingen heeft.

Bij het uitvoeren van audits en het monitoren van de opvolging van bevindingen wordt de interne auditfunctie niet beïnvloed door instructies van het management en/of de Directie.

Beroepsaansprakelijkheid verzekeren:

Meer dan alleen claims afhandelen

Met de BAVAM-polis richt de Vereende zich specifiek op het verzekeren van de beroepsaansprakelijkheid voor financieel adviseurs en makelaars & taxateurs in onroerende zaken. Beide beroepsgroepen lijken op elkaar qua werkzaamheden, maar verschillen tegelijkertijd op het gebied van regelgeving. Hoe kijken makelaars en adviseurs aan tegen hun zorgplicht en wat verwachten zij van hun beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar?

Twee financieel adviseurs en een makelaar gaan in gesprek met Bert Sonneveld, Manager Marketing & Acceptatie bij de Vereende. Aan tafel zitten Michael Boon (de Kilometerverzekering), Marnix Bokhorst (Bokhorst Verzekeringen) en Jaap Admiraal (JA! Makelaardij). Boon en Bokhorst hebben veel met de Vereende te maken, omdat ze allebei gespecialiseerd zijn in het verzekeren van bijzondere risico's.

Meer vastleggen

Boon en Bokhorst vragen veel informatie aan de klant voordat een verzekering wordt gesloten. Sonneveld wil weten waarom dat is. "Heeft dat met de zorgplicht te maken, of deden jullie dat altijd al?"

Boon: "De verzekeringen die de Vereende biedt, kunnen eigenlijk alleen succesvol gesloten worden bij gespecialiseerde kantoren. Want andere kantoren zeggen misschien al heel snel dat iemand zich maar bij de Vereende moet melden. Maar dat hoeft niet zo te zijn. En als een klant zich bij ons meldt, doen we wel een goede inventarisatie."

Bokhorst: "De extra wetgeving van de laatste jaren heeft onze werkwijze niet veranderd. We zijn niet opeens beter gaan adviseren. Wel zijn we meer gaan vastleggen en we denken meer na over hoe we zaken op de juiste manier vastleggen om discussie te voorkomen in de toekomst."

Boon: "Als je niet gespecialiseerd bent in deze producten, dan gaat het rondom het vastleggen van de klantwensen mis. Ik had een klant met een Mercedes die er na een total loss-aanrijding achter kwam dat hij alleen WA verzekerd is. Wij konden de juistheid hiervan aantonen aan de hand van de telefoongesprekken die waren gevoerd: de verzekerde had geen schadevrije jaren en had alleen voor WA gekozen om de premie betaalbaar te houden."

Professionalisering en verharding

Sonneveld wil weten wat er in de praktijk van adviseurs en makelaars is veranderd ten opzichte van vijf jaar geleden. Bokhorst: "De markt heeft een professionaliseringsslag gemaakt. Ook uit eigen beweging, maar zeker gestimuleerd door de AFM en de veranderende maatschappij. De consument is mondiger en doet sneller zijn beklag. Geldkwesties liggen altijd gevoelig, dus wij moeten zorgen dat we onze informatievoorziening op peil hebben. Dan voorkom je veel sneller dat je in een claimsituatie terecht komt."

Dat herkent makelaar Admiraal: "Ik merk dat de maatschappij verhardt. De relatie met de klant was vroeger veel relaxter. De concurrentie is veel scherper en de courtages zijn veel lager. De consument vindt een courtage van 0,75% wel genoeg. Die denkt: je verkoopt mijn huis in twee uur. Tegelijkertijd wordt er hoog geboden door kopers, die vervolgens toch eerder proberen met een klacht wat van hun geld terug te halen. Dus bij ons is het ook heel belangrijk dat je alles goed vastlegt."

Controle versus loslaten

Sonneveld merkt op dat er in de makelaardij meer aandacht is gekomen voor het controleren van gegevens. “De oppervlakte van een woning werd regelmatig niet nagemeten door makelaars, maar omdat het aantal vierkante meters nogal eens bleek af te wijken van de opgave, wordt daar nu strenger naar gekeken.”

Admiraal: “Dat klopt niet meer helemaal. Het is een tijdje erg streng geweest, waarbij iedereen zijn best deed. Maar ik zie nu dat het weer wat lossier wordt, jammer genoeg. Oppervlakten worden alweer sneller naar boven afgerond. Dat is jammer, want makelaars hebben sinds de crisis hun slechte imago een stuk kunnen verbeteren. Wij proberen het zo eerlijk mogelijk te doen, maar ik zie het in de markt opschuiven. Er komen jonge makelaars op de markt die minder kundig zijn. Wij hebben daar last van, want je bent voor een klant al snel lastig. Die stapt dan makkelijk over naar een ander.”

Bokhorst ziet ook bij opstal- en inboedelverzekeringen vaak verschillen tussen de opgegeven en de werkelijke

waarde: “Wij gebruiken een aantal online applicaties waarin bijvoorbeeld de herbouwwaarde of de inboedel wordt berekend. Dat wijkt vaak erg af van de werkelijke situatie. Daar moet je goed op letten.”

Volgens Boon laten maatschappijen de getallen juist wat meer los: “Veel verzekeraars werken niet meer op basis van de verzekerde som. Het risicoadres wordt geïnventariseerd en alles op dat adres is verzekerd. Dat is beter dan dat je met inboedelwaardemeters werkt. Dat doen wij overigens nog wel omdat de klant vaak een andere perceptie van de inboedelwaarde heeft. Maar onderverzekering is in de praktijk niet meer van toepassing. Dat is een fijne ontwikkeling.”

Bokhorst: “Standaard een inboedel dekken voor een ton en de herbouwwaarde voor vijf ton, dat is een mooie ontwikkeling. Het is gemak. Maar aan de andere kant zijn er genoeg mensen die een eenvoudige inboedel hebben die met 35.000 euro ook netjes is afgedekt. Die mensen betalen dan eigenlijk te veel premie en zijn met maatwerk beter af”

Aandacht voor de klant

Boon vindt dat de wet- en regelgeving ervoor zorgt dat adviseurs weinig meer toekomen aan de klant. “Neem de nieuwe AVG-privacyregels: dat is enorm lastig en niemand geeft aan wat we wel en niet kunnen doen. En zo is er elke keer wel iets waardoor we met van alles bezig zijn, behalve met de klant.”

Admiraal ziet in de makelaardij dat de kwaliteit afneemt. “Dat komt in ons vak vooral door de drukte en door het gebrek aan gekwalificeerd personeel. De klant staat natuurlijk centraal en daar hoort een product bij: die wil een huis kopen. Maar reken je een lagere prijs, dan wordt het nu eenmaal lastiger om ook de kwaliteit van je personeel op peil te houden.”

Rust in regelgeving

Sonneveld wil weten wat de drie in de komende vijf jaar aan nieuwe regelgeving verwachten. Bokhorst vindt het tijd voor een ‘regelpauze’: “Het zou goed zijn om de bestaande regelgeving overal goed te implementeren. Geef dat de tijd om goed te integreren in de bestaande processen. We moeten dingen gaan vastleggen, maar volgende maand wil een klant dat zijn gegevens niet meer geregistreerd worden, wijzend op de AVG. Dat kan ik wel aan, maar voor een verzekeraar wordt het lastig. En er is wél een bewaarplicht.”

Boon denkt dat financieel adviseurs te maken gaan krijgen met de eis dat zij voldoende geld in kas hebben om het bedrijf te runnen, zoals verzekeraars kapitaal-eisen hebben onder Solvency II. “Ik denk dat we moeten gaan aantonen dat we voor de lange termijn een gezonde bedrijfsvoering hebben. De AFM vraagt nu al naar onze vermogenspositie.”

Bokhorst: “Volgens mij doen ze dat niet meer. Ze vragen wel naar een positief eigen vermogen en de rekening-courantposities bij verzekeraars. Dat is helemaal geen gekke gedachte.” Boon: “Je wilt als verzekeraar ook weten dat je zakenpartners stabiel zijn. Als wij failliet gaan, dan heeft de Vereende een probleem. Want er zit veel handwerk in wat wij doen. Achter de schermen gebeurt er veel.”

Transparantie geen issue

Sonneveld: “En wat denken jullie van belonings-transparantie? Er is veel meer transparantie gekomen over de verdiensten van makelaars. Financieel adviseurs willen die stap nog niet zetten.”

Boon: “Wij zetten gewoon op onze site wat we verdienen, hoor.”

Bokhorst: “De consument wist toch al heel lang wat een makelaar aan courtage rekende? Alleen was het op een gegeven moment niet meer vanzelfsprekend

dat het tarief altijd hetzelfde was. Als mensen zelfwerkzaam zijn, kan het wat goedkoper. Maar wij zijn ook transparant over onze verdiensten. Die staan bij verzekeraars waar het kan gewoon op de polis. Daar is weleens discussie over, maar klanten vinden het logisch dat wij eraan verdienen. Het is geen issue.”

Admiraal: “Wij werken met een percentage van de koopsom. Dat passen wij afhankelijk van het type object en eenvoud van verkoop aan naar uiteraard een minimaal basisbedrag.”

De zekerheid van deze tijd

‘De zekerheid waar de tijd om vraagt’ is sinds vorig jaar de belofte van de Vereende. “Wat betekent dat voor jullie?”, wil Sonneveld weten.

Voor Bokhorst zit het ’m vooral in snelheid: “Wij zien heel veel nieuwe voertuigen de markt op komen. Verzekeraars zijn daar meestal nog niet klaar voor omdat de markt bijvoorbeeld nog te klein is. Dan komen we bij de Vereende uit. Maar ik denk dat de Vereende aan zulke nieuwe ontwikkelingen wel wat meer ruimte mag geven, zodat zij sneller en efficiënter kan handelen. Deze tijd vraagt om meer flexibiliteit.

Boon: “Ik denk dat de zekerheid waar deze tijd om vraagt, ook is gebaseerd op heel veel data. Dus zorgen dat premies veel meer gebaseerd zijn op de werkelijke risico’s.”

Sonneveld: “Maar wij proberen wel een vorm van solidariteit in onze premiestelling te houden. Wij zijn een vangnet.”

Bokhorst: “Maar je wilt wel voorkomen dat de ene branche een onevenredig grote premiestijging krijgt, terwijl de schaderesultaten goed zijn.”

Sonneveld: “We werken aan betere data-analyses om een gedifferentieerde premieverhoging door te kunnen voeren. Maar wat ook speelt, is dat we een vangnet zijn en dat we de maximumpremie beperkt willen houden. Dat is een constante strijd tussen de tegenstellingen van enerzijds de risicopremie en anderzijds solidariteit.”

Ondersteuning voordat er wordt geclaimd

Sonneveld wil tot slot weten wat de aanwezigen van hun aansprakelijkheidsverzekeraar verwachten. Bokhorst: “Ondersteuning en informatie. Dat biedt de BAVAM-polis al en die ontwikkeling moet worden voortgezet. Het is goed als dat is gericht op praktijksituaties en verder wordt uitgebreid.”

Boon: “Ik merk vaak dat de informatie erg op makelaars is gericht. Terwijl ik nu bijvoorbeeld een nieuwsbrief verwacht waarin de ins en outs van de AVG worden toegelicht en wat de aansprakelijkheidsrisico’s zijn.” Admiraal is makelaar, maar mist toch ook nog wel wat in de informatievoorziening: “Ik zou ook wel wat meer praktijkinformatie willen hebben.”

Sonneveld legt uit dat de AVG in BAVAM-verband zeker onder de aandacht is. Klanten krijgen steeds meer mogelijkheden om privacy gegevens te laten verwijderen. Wij willen onze verzekerden er dan op wijzen dat zij daar zorgvuldig mee omgaan. Een goed en volledig opgebouwd dossier is immers essentieel bij een aansprakelijkstelling. We gaan in onze nieuwsbrief ‘Zeker Vandaag’ regelmatig aandacht besteden aan de AVG.”

Boon: “We zitten ook met vragen rondom cyberrisk. En we willen graag meer weten over concrete praktijksituaties.” Daar haakt Admiraal bij aan: “Ik zou van BAVAM wel meer ondersteuning willen zien in de vorm van praktijkcasussen. Of een pakket met maatregelen die je kunt nemen om aan de AVG te voldoen. Wat moet je doen aan je disclaimers en je brochures? Dan heb je de eerste opvang geregeld.”

Sonneveld: “En verwacht je ook meer ondersteuning op het gebied van klachten? De BAVAM heeft juristen die kunnen helpen met klachtafhandeling.”

Bokhorst: “Volgens mij hebben we nu al de plicht om de BAVAM op de hoogte te stellen als een klacht tot een claim kan gaan leiden. En klachten ontstaan omdat er in het voortraject iets niet goed is gegaan. Dan moet je daar iets aan doen. Het moet niet zo zijn dat er een klacht nodig is om iemand in beweging te krijgen. We moeten meer hand in hand met de BAVAM kijken wat we kunnen doen om een klachtenprocedure te voorkomen.”

Boon: “Het is goed om telefonisch ruggenspraak te kunnen houden met de BAVAM.”

Admiraal: “Wij hebben weinig klachten. Maar als die er zijn, proberen we eerst intern de pijnpunten op te lossen. Via de Amsterdamse makelaarsvereniging MVA konden wij voorheen altijd juridische vraagstukken voorleggen aan een advocatenkantoor. Dat kon je al goed op weg helpen. Die functie zouden we bij de BAVAM ook graag zien.”

Sonneveld: “Ook bij de BAVAM staan wij klaar om mee te denken bij juridische vraagstukken die raakvlakken met aansprakelijkheid hebben. Het is daarom aan te raden altijd contact met ons op te nemen bij dit soort vragen.”

/ Marnix Bokhorst

/ Jaap Admiraal

/ Michael Boon

/ Bert Sonneveld

In de risicoparaaf worden de strategische risico's, de risicobereidheid en de financiële risico's van de Vereende nader toegelicht.

Strategische risico's

Door middel van strategische risicoanalyse zijn de risico's in kaart gebracht die gepaard gaan met de doelstellingen van de Vereende. De risico's zijn geprioriteerd om focus te geven aan de beheersingsmaatregelen.

Binnen het raamwerk van het risicobeheer onderkent de Vereende financiële en niet-financiële risico's. De niet-financiële risico's die van wezenlijke invloed kunnen zijn op de bedrijfsresultaten, het vermogen en de reputatie van de onderneming liggen vooral in de sfeer van concentratie en correlatie (onze portefeuille wordt sterk gedomineerd door de branches Algemene- en Wettelijke (motor) aansprakelijkheid), in die van onze interne processen en informatievoorziening en rond personeel. Wij hebben tal van maatregelen genomen ter beheersing van deze risico's.

Om onze interne processen minder kwetsbaar te maken implementeren wij, gezamenlijk met onze partners die hun werkzaamheden aan ons hebben uitbesteed, een nieuwe core applicatie, Certigo. Tegelijkertijd is de implementatie van de nieuwe core-applicatie een risico voor de organisatie door het grote beslag dat op resources gelegd wordt. Door het instellen van een projectorganisatie met een regelmatige terugkoppeling van de voortgang, knelpunten en projectrisico's wordt zoveel mogelijk grip gehouden.

De Vereende heeft deskundigheid en motivatie van haar medewerkers hoog in het vaandel staan. Hiertoe is een HR-beleid geformuleerd, waarin onder andere opleidingen, doorstroom en beloning belangrijke onderwerpen zijn. Ook op het gebied van integriteit zijn zaken goed geregeld in een gedragscode. Desondanks kunnen incidenten met gevolgen voor de resultaten en de reputatie van de Vereende nooit helemaal worden uitgesloten.

Ten aanzien van de risico's als gevolg van de afgesloten managementcontracten zijn in de contracten bepalingen opgenomen over de wijze waarop de contracten moeten worden beëindigd en de (extra) kosten die met een beëindiging gepaard gaan. Hierbij zijn de risico's voor de Vereende ingeperkt.

Risicobereidheid

De risicobereidheid geeft de hoeveelheid en het soort risico aan dat de Vereende bereid is te accepteren bij de realisatie van haar doelstellingen. De hierbij vastgestelde kaders zijn uitgewerkt in risico-indicatoren en risicolimieten. De risicobereidheid wordt jaarlijks geactualiseerd.

Kapitaal

De Vereende dient toereikend gekapitaliseerd te zijn om te voldoen aan de wettelijke Solvency II-eis inclusief een interne opslag.

Marktrisico

De Vereende heeft als doelstelling om het belegd vermogen op een verantwoorde en solide wijze te beleggen waarbij het in stand houden van het vermogen voorop staat. De Vereende accepteert dat in beperkte mate marktrisico wordt gelopen om op lange termijn het behalen van de beleggingsrendementen mogelijk te maken. In de risicobereidheid zijn grenzen gesteld aan de afwijking van de beleggingsmix en de duration.

Tegenpartijrisico

De Vereende beperkt het risico op verliezen als gevolg van het niet (tijdig of volledig) nakomen van financiële verplichtingen door tegenpartijen door het hanteren van minimale credit ratings voor toegestane tegenpartijen.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico beslaat het grootste deel van het totale risico onder Solvency II. De Vereende streeft naar een gezond technisch resultaat. Het verzekeringstechnisch risico wordt beperkt door grenzen te zetten op het rendement dat door de verzekeringsproducten moet worden gerealiseerd.

Operationeel risico

Operationele risico's treden veelal op bij de dagelijkse uitvoering van de processen. Met risicoanalyses op afdelingsniveau worden de risico's in kaart gebracht en vervolgens beheerst. Om de operationele risico's te beperken zijn grenzen gesteld aan onder andere maximale uitval van kritische IT-systemen en incidenten.

Own Risk and Solvency Assessment

De strategische risico's vormen input voor de Own Risk and Solvency Assessment (ORSA). In de ORSA wordt de mogelijke impact van de strategische risico's op de kapitaalpositie van de Vereende beoordeeld. In de ORSA van 2017 is vastgesteld dat sterke groei van de verzekeringsportefeuille alsmede stijging van de schadelast van grote invloed is op de solvabiliteits- en de solvabiliteitsratio van de onderneming. Beide risico's deden zich in 2017 voor.

Financiële risico's

De financiële positie van de Vereende wordt bepaald door de winstgevendheid van de producten, de beleggingsresultaten, de voorzieningen en het vermogen. Om de financiële positie te kunnen beoordelen moet met alle risicoaspecten rekening worden gehouden.

De uitwerking van de beheersing van de financiële risico's voor het boekjaar 2017 zijn opgenomen in de jaarrekening.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat negatieve financiële gevolgen optreden doordat inadequate aannames zijn toegepast met betrekking tot de premiestelling en de voorzieningen en/of dat de schadebetalingen, de kosten en/of de (ontwikkeling van de) voorzieningen in ongunstige zin afwijken van de aannames die zijn gebruikt bij de premiestelling en de reservering.

Het verzekeringstechnisch risico kent de volgende elementen: premie-, reserve-, verval- en catastroferisico.

Premierisico

Premierisico is het risico dat de verzekeringspremies voor de komende twaalf maanden niet voldoende is om de schades en kosten van dat jaar te kunnen dekken. Premierisico wordt veroorzaakt door fluctuaties in de frequentie en de omvang van de schadeclaims die voortvloeien uit verzekerde gebeurtenissen. Premierisico is gerelateerd aan nieuwe contracten (waaronder verlenging van bestaande contracten) en aan risico van nog te ontstane claims dat wordt gelopen op bestaande contracten. Premierisico omvat daarnaast het risico dat voortvloeit uit de onzekerheid van de omvang van kosten.

De Vereende hanteert ten aanzien van het premierisico onder andere de volgende beheersmaatregelen:

- Productontwikkelings- en premieaanpassingsproces als onderdeel van het Product Approval and Review Process (PARP);
- Herverzekeringsbeleid;
- Monitoring van de verzekeringsportefeuille;
- Monitoring van trends en veranderingen in de waargenomen en te verwachten schadegegevens als gevolg van onder meer wijzigingen van wetgeving en jurisprudentie;
- Monitoring van productrendement.

Reserverisico

Reserverisico is het risico dat gevormde reserves voor schadegevallen in het verleden in de toekomst ontoereikend zijn om deze schades (verder) af te wikkelen. Reserverisico wordt veroorzaakt door fluctuaties in tijdstippen en in de omvang van betalingen die voortvloeien uit de afwikkeling van bestaande claims.

De Vereende hanteert ten aanzien van het reserverisico onder andere de volgende beheersmaatregelen:

- Vaststellen en beoordelen van de voorzieningen op basis van geëigende actuariële en statistische methoden;
- Monitoring van de ontwikkeling van het reserverisico;
- Beoordeling technische voorzieningen door de actuariële functie.

Vervalrisico

Vervalrisico is het risico dat de aannames omtrent het gedrag van polishouders onjuist blijken te zijn. Vervalrisico wordt onder meer veroorzaakt door de mogelijkheid dat een verzekerde tijdens de looptijd zijn contract opzegt en door de mogelijkheid dat een verzekerde zijn contract verlengt op basis van eerder gemaakte afspraken. Het vervalrisico is bij de Vereende beperkt van omvang.

Catastroferisico

Catastroferisico is het risico dat door extreme en/of uitzonderlijke gebeurtenissen schade optreden waardoor de financiële positie negatief wordt beïnvloed. In de Solvency II-standaardformule worden voor enkele verzekeringslijnen scenario's gehanteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen natuurrampen (onder meer storm en hagel) en rampen die worden veroorzaakt door menselijk handelen (onder meer brand, terrorisme, grote verkeersongelukken en grote aansprakelijkheidsclaims).

De Vereende hanteert ten aanzien van het catastroferisico onder andere de volgende beheersmaatregelen:

- Afsluiten herverzekeringscontracten met adequate afdekking van catastroferisico's;
- Monitoring catastroferisico's.

Herverzekering

Herverzekering is een belangrijk beheersingsmaatregel voor de Vereende in het kader van het verzekeringstechnisch risico. In het herverzekeringsbeleid zijn de kaders geschetst waarmee rekening moet worden gehouden bij de inkoop van herverzekeringscontracten. Hieronder vallen de solvabiliteit en kredietrating van de herverzekeraars alsmede het maximale aandeel dat bij de individuele herverzekeraars wordt ondergebracht. Op basis van jaarlijkse analyses worden eventueel noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd in de dekking van herverzekeringscontracten.

Tegenpartijrisico

Tegenpartijrisico is het risico op een ongunstige verandering in de financiële situatie als gevolg van het niet nakomen van een verplichting door dan wel een verslechtering van de kredietwaardigheid van een (of meerdere) tegenpartij(en).

De belangrijkste tegenpartijen voor de Vereende zijn: vorderingen op verzekerden, herverzekeraars, financiële instellingen en partijen in de beleggingsportefeuille. Risico beperkende maatregelen richten zich enerzijds op de kwaliteit

van de tegenpartij en anderzijds op de omvang van de uitgeleende gelden aan de tegenpartij in relatie tot verkregen zekerheden.

Voor een deel van de verzekeringsportefeuille wordt het premie incassorisico afgedekt door de, bij afsluiten van het contract, door verzekerden te storten depot.

Marktrisico

Marktrisico is het risico op verliezen of op een ongunstige verandering in de financiële situatie als direct of indirect gevolg van schommelingen in het niveau en in de volatiliteit van de marktprijzen van activa, verplichtingen en financiële instrumenten.

Een belangrijk middel om het marktrisico te beheersen betreft het beleggingsbeleid. Het beleggingsbeleid wordt periodiek geëvalueerd en geactualiseerd. De Vereende accepteert dat in een bepaalde mate marktrisico wordt gelopen om op lange termijn het behalen van extra rendement mogelijk te maken. De beleggingsmix bestaat op hoofdlijnen uit vastrentende waarden (staatsobligaties binnen de eurozone), liquiditeiten en zakelijke waarden (beleggingsfondsen in wereldwijde aandelen).

Het marktrisico kent de volgende elementen: renterisico, aandelenrisico, spreadrisico, valutarisico, concentratierisico en liquiditeitsrisico.

Renterisico

Renterisico is de gevoeligheid van de waarde van activa, verplichtingen en financiële instrumenten voor veranderingen in de rentetermijnstructuur of de volatiliteit van de rente. Een mismatch treed op door een verschil in rentegevoeligheid van activa en passiva. De Vereende bewaakt dit risico via de duration. De duration wordt berekend als de gewogen gemiddelde looptijd (uitgedrukt in jaren) van alle kasstromen van de vastrentende beleggingen, waarbij het gewicht van elke kasstroom wordt bepaald door het relatieve belang van die kasstroom.

Het renterisico wordt afgedekt door middel van "matchen" van de verplichtingenportefeuille aan de vastrentende waarden-beleggingen, rekening houdend met de omvang van de vastrentende waarden, de omvang van de verplichtingen, de duration van de verplichtingen en de rentetermijnstructuur. Per kwartaal wordt de mismatch gemonitord.

Aandelenrisico

Het aandelenrisico betreft het risico op waardeveranderingen op het in aandelen belegde vermogen. Gezien de omvang van het in aandelen belegde vermogen heeft de Vereende gekozen voor het beleggingen in aandelenfondsen om op efficiënte wijze voldoende spreiding binnen de portefeuille te realiseren.

Spreadrisico

Het spreadrisico betreft de gevoeligheid van de waarde van activa, verplichtingen en financiële instrumenten voor een verandering in de volatiliteit van de krediet spreiding boven de risicovrije rentetermijnstructuur. Het spreadrisico in de beleggingsportefeuille is beperkt.

Valutarisico

Het valutarisico betreft de gevoeligheid van de waarde van activa, verplichtingen en financiële instrumenten voor veranderingen in het niveau of in de volatiliteit van wisselkoersen. De Vereende loopt valutarisico op de beleggingsportefeuille.

Concentratierisico

Het concentratierisico betreft het extra risico dat wordt gelopen hetzij door een gebrek aan diversificatie in de activaportefeuille, hetzij door een sterke blootstelling aan het risico van wanbetaling van een enkele emittent van effecten of een groep van verbonden emittenten.

In het beleggingsbeleid zijn restricties in het kader van de beheersing van dit risico opgenomen.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico betreft het risico op liquiditeitstekorten als gevolg van het (qua timing en omvang) niet op elkaar zijn afgestemd van ingaande en uitgaande kasstromen. Eind 2017 beschikt de Vereende over afdoende liquide middelen om onverwachte financiële tegenvallers in de bedrijfsvoering hiermee op te kunnen vangen.

De risico's ten aanzien van de marktliquiditeit van de beleggingen zijn beheerst door te beleggen in ontwikkelde markten met een goede handelbaarheid.

Doorrijdende 50-plussers vragen om meer onderzoek

Doorrijden na een ongeval, bijna iedereen spreekt er schande van. Of het nu gaat om een deuk in de bijrijdersdeur van een andere auto of een fietser met fikse verwondingen scheppen en niet te hulp schieten. Maar wie zijn die doorrijders nu eigenlijk?

Doorrijden na een ongeval gebeurt vaker dan je denkt. Ruim 60 keer per dag rijdt een bestuurder door, nadat hij tegen een geparkeerd voertuig gereden is. In die gevallen gaat het meestal om een kleine deuk of kras.

Maar het kan ook erger: dagelijks rijden 3 bestuurders door na het veroorzaken van een ongeval met letsel. Het slachtoffer wordt dan hulpeloos achtergelaten. Slechts een klein deel van die groep staat uiteindelijk voor de rechter.

Volgens het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, dat onderdeel is van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, gaat het in 26,3 procent van de geregistreerde ongevallen met letsel om een doorgereden 50-plusser. De 18- tot 24-jarigen rijden iets minder vaak door, maar zijn nog steeds goed voor 22,9 procent van die gevallen. Het autobezit in de groep 50-plus is in absolute zin met meer dan 3 miljoen auto's natuurlijk fors groter dan het autobezit in de groep 18-24 jaar (circa 250.000 auto's), maar levert toch gefronste wenkbrauwen op. Opvallend, vindt landelijk verkeersofficier van justitie Achilles Damen. „In mijn loopbaan heb ik veel mensen in alle soorten en maten voorbij zien komen. Het is zeker geen homogene groep en ik heb niet het gevoel dat 50-plussers oververtegenwoordigd zijn.”

Het hazenpad kiezen

Damen constateert wel dat de 18- tot 24-jarigen tot een risicogroep behoren. Zij komen relatief vaker voor in verkeerszaken, meent hij. „Ze zijn vooral betrokken bij kleine ongevallen en snelheidszaken. Die lijn zie je terug in het hele verkeersstrafrecht.” De reden dat deze beginnende bestuurders vaker in aanraking komen met justitie is doordat zij minder rijervaring hebben en vaker met drugs of alcohol achter het stuur kruipen.

Het Waarborgfonds keerde afgelopen jaar ruim 52 miljoen euro uit aan schade door een onbekend gebleven motorrijtuig.

Verkeerspsycholoog Gerard Tertoolen kan zich voorstellen dat 18- tot 24-jarigen na een ongeval het hazenpad kiezen. „Ze zijn bang om gepakt te worden en besluiten daarom weg te vluchten. Dat betekent overigens niet dat ik het goedkeur.”

Wie het slachtoffer na een ongeval met letsel hulpeloos achterlaat, is strafbaar. Binnen 12 uur na het ongeval kunnen daders van doorrijden na kleine schades zich nog melden bij de politie zonder dat dat gevolgen heeft voor de rechtszaak. „Als je gevlucht bent uit stress, kan de ratio het later alsnog overnemen. Dat resulteert er vaak in dat men zich alsnog aangeeft. In zo'n geval wordt er rekening mee gehouden dat je als het ware 'tot bezinning' bent gekomen. Daar wordt dan rekening mee gehouden. Wanneer er sprake is van het achterlaten van een slachtoffer in hulpeloze situatie gaat dat niet op: dan ben je altijd fout”, laat Damen weten.

Het Waarborgfonds keerde afgelopen jaar ruim 52 miljoen euro uit aan schade door een onbekend gebleven motorrijtuig. Daarvan ging ruim 15 miljoen euro naar letselschade. Naar schade van geparkeerde voertuigen en dat van wegmeubilair gaat een nog hoger bedrag. Dat komt ook vaker voor, dus gaat het om een kleiner bedrag per geval. Je moet je voorstellen dat letselschade van veel grotere impact is. Naast dat de auto gerepareerd of vervangen moet worden, is er ook nog een slachtoffer die hoogstwaarschijnlijk enkele operaties moet ondergaan. Dat kan permanente gevolgen hebben voor de kwaliteit van iemands leven”, aldus Jelle Smits van het Waarborgfonds.

“Ik heb nog steeds geen idee wie het geweest is.”

Verwerking van ongeval is moeilijk

Hans van Maanen van Vereniging Verkeersslachtoffers weet maar al te goed hoe het is om slachtoffer te zijn van een doorrijder. „Ik heb nog steeds geen idee wie het geweest is. Waarom men het doet, kan ik al helemaal niet begrijpen.” Het enige wat Van Maanen weet is dat hij door een Volvo werd aangereden toen de bestuurder bellend achter het stuur even niet oplette. Gewond bleef hij achter op de weg. „Toen ik daar op de grond lag, was geen vezel in mijn lijf bezig met het onthouden van het kenteken van de doorrijder. Dat je niet weet wie het gedaan heeft maakt de verwerking ervan nog moeilijker. Een plekje geven gaat daarom niet gemakkelijk.”

Dat slechts een klein deel van de doorrijders uiteindelijk voor de rechter staat, vindt Van Maanen een kwalijke zaak. „Ik snap dat het in sommige gevallen lastig te achterhalen is wie de dader is. Als er geen omstanders in de buurt waren tijdens het ongeval heeft niemand waarschijnlijk het kenteken genoteerd en wordt het lastig om de dader op te sporen.”

Wegvluchten uit pure stress

Verkeerspsycholoog Gerard Tertoolen ziet dat de doorrijders op te delen zijn in twee categorieën: de ene groep heeft iets te verbergen en is bang voor de gevolgen, zoals met bijvoorbeeld drank of drugs achter het stuur gestapt, terwijl de andere groep uit pure stress wegvlucht. „Vooral de laatste groep wordt onderschat. De rationele kant neemt het over en men probeert weg te komen van dat wat een bedreiging vormt. Dat is hoe die groep meestal op een ongeval met letsel reageert, maar daarmee wil ik het niet goedpraten.”

De andere groep heeft wel degelijk wat te verbergen. In de meeste gevallen gaat het om een biertje te veel. Tertoolen: „Ik kan me voorstellen dat zoiets vaker voorkomt in het donker als men na een avond in de kroeg naar huis rijdt. Er wordt dan ook vaak gedacht dat je makkelijker weg kunt komen, omdat er minder mensen op straat zijn die je kenteken kunnen noteren.”

Tertoolen denkt niet dat rijervaring hier een rol in speelt, maar benadrukt wel dat bij jonge bestuurders alcohol en drugs vaker in het spel zijn. Over 50-plussers laat hij zich niet echt uit. „Ik denk wel dat het belangrijk is om er onderzoek naar te doen, want als die groep zo groot is, moeten we erachter komen wat de verklaring daarvoor is.”

De zekerheid waar de tijd om vraagt.

/ Vooruitzichten

Aan de stevige groei van de verzekeringsportefeuille is nog geen eind gekomen en we verwachten ook in 2018 een toename van het aantal klanten dat een beroep zal doen op de Vereende. Dit vraagt om een goed anticiperend vermogen zodat de dienstverlening op de acceptatie- en schadeafdelingen op peil blijft.

Een langjarig en intensief IT-project, waarbij de core-applicatie van de Vereende in de volle breedte wordt vervangen, zal in 2018 afgerond worden. Met de implementatie van Certigo hebben we een 'state of the art'-systeem, waarmee we klanten beter kunnen bedienen, plezieriger kunnen werken en betere managementinformatie kunnen realiseren. Voor een kleine organisatie als de Vereende is het realiseren van een dergelijke implementatie een enorme uitdaging. Om de eindstreep te halen is focus nodig, hetgeen inhoudt dat introductie van nieuwe producten en proposities niet eerder dan in 2019 zal plaatsvinden.

Herstel van het financiële resultaat, een stevige HR-agenda met o.a. aandacht voor leiderschap, kennisdeling en een update van het functiehuis, gecombineerd met de hierboven genoemde focus op dienstverlening en IT vormen samen een belangrijke interne uitdaging. Toch blijft het van belang om onze focus op de wereld om ons heen vast te houden en niet verloren te laten gaan. De interne focus is op dit moment van cruciaal belang, maar we moeten niet vergeten voor wie we het doen.

De Vereende staat inmiddels in de markt behoorlijk op de kaart als partij die maatschappelijke issues in de verzekeringsmarkt oppakt en in vele opzichten een vangnet vormt, maar ook als kraamkamer functioneert. Net als in 2017 zullen we gesprekspartner zijn op het gebied van bijzondere risico's en bijzondere schades. Indien nodig kunnen we oplossingen bieden in de vorm van verzekeringen, een pool of een fonds. Waar mogelijk zullen we participeren in werkgroepen en onderzoeken, al dan niet in samenwerking met het Verbond. Wij zullen in 2018 verder kijken naar een rol die de Vereende kan vervullen in het kader van marktbrede schadebehandeling, dit als aanvulling op de calamiteitenplannen die reeds door het Verbond zijn opgesteld.

Aan de zichtbaarheid van de Vereende werken we verder met het uitdragen van de merkblofte 'de zekerheid waar de tijd om vraagt'. Onze kernwaarde 'autoriteit' versterken we door het nog actiever delen van kennis in de vakpers, op diverse podia en in onze nieuwsbrief.

De komende periode zien wij als zeer uitdagend. Juist nu vraagt het bewaken van de balans tussen de financieel economische realiteit en onze grote maatschappelijke ambities, stuurmanskunst van directie en management. Investerings in ons IT-systeem van de toekomst, gecombineerd met een hogere schadelast zetten onze winstgevendheid onder druk. Het fors stijgende premie-inkomen vergroot de druk op onze solvabiliteit. Wij zijn ervan overtuigd dat de investering in onze systemen zich op termijn zal 'uitbetalen'. Onze toenemende schadelast baart ons zorgen en wij monitoren deze ontwikkeling scherp, maar dit mag in onze ogen niet leiden tot een onredelijk strenge opstelling richting klanten ten aanzien van uit te keren schades. Tegelijkertijd beseffen wij dat het niet mogelijk is de oplossing iedere keer te zoeken in een volgende premieverhoging voor onze verzekerden. Wij zijn ons terdege bewust van onze maatschappelijke rol, waarbij juist veelal kwetsbare consumenten bij ons terecht komen.

Dat maakt ook dat wij de toenemende portefeuillegroei, en daarmee de druk op onze solvabiliteit, niet zo maar willen en kunnen afremmen. In vrijwel alle situaties zijn wij het laatste antwoord op mogelijke onverzekerbaarheid. Wij zijn ervan overtuigd dat wij in deze rol een waardevolle aanvulling op het verzekeringslandschap in Nederland zijn en zijn vast van plan deze rol, in lijn met de ontwikkelingen van de afgelopen jaren, verder invulling te geven. Wij zullen daarbij de komende periode alle mogelijke oplossingsrichtingen verder aftasten. Altijd met in het achterhoofd dat juist de Vereende de organisatie is die zorgt voor de zekerheid waar de tijd om vraagt.

Na voorstel tot resultaatbestemming (x1000)

ACTIVA

	31 december 2017	31 december 2016	
BELEGGINGEN			
10.1 Andere deelnemingen	59	59	
10.2 Overige financiële beleggingen	52.280	52.187	
	<u>52.339</u>	<u>52.246</u>	
VORDERINGEN			
11.1 Vorderingen uit directe verzekering	2.525	1.280	
Vorderingen uit herverzekering	1.289	413	
11.2 Overige vorderingen	758	1.395	
	<u>4.572</u>	<u>3.088</u>	
OVERIGE ACTIVA			
12.1 Materiële vaste activa	1.451	1.289	
12.2 Liquide middelen	1.288	934	
	<u>2.739</u>	<u>2.223</u>	
OVERLOPENDE ACTIVA			
13.1 Lopende rente	668	690	
13.2 Overlopende activa	567	291	
	<u>1.235</u>	<u>981</u>	
	<u><u>60.885</u></u>	<u><u>58.538</u></u>	

PASSIVA

	31 december 2017	31 december 2016	
14 EIGEN VERMOGEN			
Gestort en opgevraagd kapitaal	3.019	3.019	
Herwaarderingsreserve	1.122	1.455	
Overige reserves	20.447	21.120	
Onverdeeld resultaat	-4.331	-674	
	<u>20.257</u>	<u>24.920</u>	
TECHNISCHE VOORZIENINGEN			
15.1 Voor niet-verdiende premies			
- bruto	1.952	1.619	
- herverzekeringsdeel	-260	-234	
	<u>1.692</u>	<u>1.385</u>	
15.2 Voor te betalen schaden			
- bruto	52.445	44.152	
- herverzekeringsdeel	-20.452	-19.959	
	<u>31.993</u>	<u>24.193</u>	
VOORZIENINGEN			
16.2 Voor belastingen	308	1.212	
17 DEPOTS VAN HERVERZEKERAARS			
	1.148	1.296	
SCHULDEN			
Schulden uit directe verzekering	73	80	
Schulden uit herverzekering	165	490	
18 Overige schulden	2.757	2.368	
	<u>2.995</u>	<u>2.938</u>	
19 OVERLOPENDE PASSIVA			
	2.492	2.595	
	<u><u>60.885</u></u>	<u><u>58.538</u></u>	

/ Winst- en Verliesrekening over 2017

(x € 1.000)	2017	2016
20 TECHNISCHE REKENINGSSCHADEVERZEKERING		
VERDIENDE PREMIES EIGEN REKENING		
Brutopremies	28.750	22.515
Uitgaande herverzekeringspremies	-6.120	-5.507
Wijziging voorziening niet-verdiende premies eigen rekening		
- bruto	-412	-121
- aandeel herverzekeraars	27	-72
	<u>22.245</u>	<u>16.815</u>
TOEGEREKENDE OPBRENGST UIT BELEGGINGEN	298	351
OVERIGE TECHNISCHE BATEN EIGEN REKENING	91	529
SCHADEN EIGEN REKENING		
Bruto	-12.706	-10.036
Aandeel herverzekeraars	4.219	2.652
Wijziging voorziening voor te betalen schaden		
- bruto	-8.293	-346
- aandeel herverzekeraars	493	-792
	<u>-16.287</u>	<u>-8.523</u>
BEDRIJFSKOSTEN		
Acquisitiekosten	-3.024	-2.221
Wijziging overlopende acquisitiekosten	78	40
Beheers- en personeelskosten	-9.266	-9.188
Provisie en winstdeling ontvangen van herverzekeraars	823	788
	<u>-11.389</u>	<u>-10.581</u>
Resultaat technische rekening schadeverzekering	<u><u>-5.042</u></u>	<u><u>-1.410</u></u>

	2017	2016
21 NIET TECHNISCHE REKENING		
Resultaat technischerekeningschadeverzekering	-5.042	-1.410
Baten uit managementcontracten	7.333	7.374
Lasten uit managementcontracten	<u>-7.333</u>	<u>-7.374</u>
	-	-
Opbrengsten uit beleggingen	1.009	871
Gerealiseerd resultaat beleggingen	444	-
Niet-gerealiseerd resultaat uit beleggingen	-829	-
Beleggingslasten	-36	-64
Toegerekende opbrengsten uit beleggingen overgeboekt naar technische rekening schadeverzekering	<u>-298</u>	<u>-351</u>
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	-4.752	-953
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	<u>421</u>	<u>280</u>
Resultaat na belastingen	<u><u>-4.331</u></u>	<u><u>-674</u></u>

OVERZICHT TOTAALRESULTAAT (x € 1.000)

	2017	2016
Resultaat na belastingen	-4.331	-674
Herwaardering beleggingen	-333	265
Totaalresultaat	<u><u>-4.664</u></u>	<u><u>-409</u></u>

/ Kasstroomoverzicht 2017

(x € 1.000)	2017	2016
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat na belastingen	-4.331	-674
Aanpassingen voor		
Koersresultaat beleggingen	995	161
Niet gerealiseerde herwaardering beleggingen	-333	265
Mutatie technische voorzieningen eigen rekening	8.107	1.337
Mutatie voorzieningen	-904	158
Mutatie depots van herverzekeraars	-148	30
Afschrijving bedrijfsmiddelen	710	661
Mutatie kortlopende schulden	57	-2.253
Mutatie overlopende passiva	-100	-1.211
Mutatie vorderingen	-1.484	-163
Mutatie overlopende activa	-254	211
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	2.315	-1.478
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Investerings en aankopen		
- Overige beleggingen	-5.459	-4.403
- Materiële vaste activa	-887	-395
Desinvesteringen, aflossingen en verkopen		
- Overige beleggingen	4.371	6.210
- Materiële vaste activa	14	49
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	-1.961	1.461
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Betaald dividend	0	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie liquide middelen	354	-17
Stand liquide middelen per 1 januari	934	951
Stand liquide middelen per 31 december	1.288	934

/ Toelichting

I / Algemene informatie

1.1. Onderneming

De Vereende N.V. (hierna de Vereende) is een naamloze vennootschap met statutaire zetel te Rijswijk

De Vereende heeft een vergunning voor het uitoefenen Vereende het schadeverzekeringsbedrijf in Nederland. Tevens treedt de Vereende op als managementbedrijf voor de volgende organisaties:

B.V. Bureau van de Nederlandse Pool voor Verzekering van Atoomrisico's (hierna Atoompool), de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. (hierna NHT), DAP Holding N.V. (hierna DAP), Stichting Waarborgfonds Motorverkeer (hierna WBF) en Vereniging Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars (hierna NBM).

1.2. Grondslagen van waardering en bepaling resultaat

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgaande van de continuïteit van de organisatie.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Omzet wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Kosten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij in de toelichting anders is aangegeven.

De rapporteringsvaluta van de jaarrekening van de Vereende is de euro (€). Alle bedragen luiden in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven.

In de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroom-overzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

1.3. Gebruik van schattingen en veronderstellingen bij de opstelling van de financiële overzichten

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de Vereende schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde activa en verplichtingen en de gerapporteerde baten en lasten over de verslagperiode. Het betreft met name het vaststellen van de verzekeringstechnische voorzieningen en het vaststellen van de voorziening op debiteuren. Hierbij worden de situaties beoordeeld, gebaseerd op beschikbare financiële gegevens en informatie. Hoewel deze schattingen met betrekking tot actuele gebeurtenissen en handelingen naar beste weten van het management worden gemaakt, kunnen de feitelijke uitkomsten afwijken van die schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Voor een nadere uiteenzetting van deze waarderings-grondslagen wordt verwezen naar de betreffende toelichting op de jaarrekening en naar de onderstaande informatie.

1.5. Verzekeringscontracten

Verzekeringscontracten zijn die verzekeringspolissen die een significant verzekeringsrisico dragen. Als een algemene richtlijn merkt de Vereende een verzekeringsrisico aan als significant indien de mogelijkheid bestaat dat zij naar aanleiding van het zich voordoen van een verzekerde gebeurtenis uitkeringen moet doen die aanzienlijk hoger liggen dan de betaalde premie.

1.5.1. Schadeverzekeringen

De schadeverzekeringen die de Vereende afgeeft zijn die verzekeringscontracten die niet in verband met het leven of overlijden van verzekerden een dekking geven. Deze contracten kennen grotendeels een kortere periode waarin gebeurtenissen zijn verzekerd. De schadeverzekeringscontracten van de Vereende zijn in de productgroepen motorrijtuigen (voornamelijk wettelijke aansprakelijkheid), brand, aansprakelijkheid en overige onder te verdelen.

Met aansprakelijkheidsverzekeringen voor motorrijtuigen, bedrijven en particulieren en beroeps- aansprakelijkheid verzekeren klanten van de Vereende zich tegen het risico dat zij als gevolg van hun onrechtmatig of nalatig handelen derden schade berokkenen. Met brand- en (casco) motorrijtuigverzekeringen verzekeren onze klanten zich voornamelijk tegen schade aan hun (on)roerende zaken of voor de waarde van (on)roerende zaken die verloren zijn gegaan.

1.5.2. Inkomende herverzekeringen

In het kader van milieu aansprakelijkheidsrisico's treedt de Vereende ten behoeve van een aantal Nederlandse verzekeraars op als herverzekeraar voor de door deze verzekeraars afgesloten verzekeringen.

2 / Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit operationele-, investerings- en beleggings- en financieringsactiviteiten.

Bij de kasstroom uit operationele activiteiten wordt het resultaat na belastingen gecorrigeerd voor baten en lasten die niet hebben geresulteerd in ontvangsten en uitgaven in hetzelfde boekjaar en voor mutaties in voorzieningen en overlopende posten.

In het kader van het kasstroomoverzicht bestaan liquide middelen uit kasgelden en bij banken op rekening-courant beschikbare gelden.

3 / Balans

3.1. Andere deelnemingen

De Vereende heeft in de deelneming slechts een gering belang en kan hierin geen invloed van betekenis uitoefenen. De deelneming is gewaardeerd tegen aanschafwaarde.

3.2. Overige financiële beleggingen

Bij het bepalen van de reële waarde van de beleggingen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van op de markt waarneembare gegevens. De reële waarden worden ingedeeld naar verschillende niveaus op basis van een reële-waardehiërarchie die als volgt uitgaat van de input die wordt gebruikt voor de waarderingstechnieken:

Niveau 1: genoteerde marktprijzen (niet gecorrigeerd) in actieve markten voor identieke activa.

Niveau 2: input die geen onder niveau 1 vallende genoteerde marktprijzen betreft en die waarneembaar is voor het actief, hetzij rechtstreeks (i.c. in de vorm van prijzen) hetzij indirect (i.c. afgeleid van prijzen).

Niveau 3: input voor het actief die niet is gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

De aandelen bestaan uit participaties in beleggingsinstellingen. Voor de participaties in beleggingsinstellingen geldt dat de in deze beleggingsinstellingen opgenomen beleggingen worden gewaardeerd tegen de ultimo boekjaar laatst bekende koers indien deze beleggingen een beursnotering hebben. Indien de beleggingen geen beursnotering kennen vindt waardering plaats op de ultimo boekjaar berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fund managers.

Ongerealiseerde herwaarderingen worden opgenomen in de

herwaarderingsreserve, tenzij sprake is van een waardering onder de kostprijs. Dit wordt voor elk fonds afzonderlijk bepaald. Bij verkoop wordt het gerealiseerde resultaat, zijnde het verschil tussen de opbrengstwaarde en de kostprijs, van de herwaarderingsreserve overgeboekt naar het resultaat. Deze waardering valt onder niveau 2.

Waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Het verschil tussen de marktwaarde en de historische kostprijs, de ongerealiseerde herwaardering, wordt opgenomen in de herwaarderingsreserve, tenzij sprake is van een waardering onder de historische kostprijs.

Bij verkoop wordt het gerealiseerde resultaat, zijnde het verschil tussen de opbrengstwaarde en de historische kostprijs, van de herwaarderingsreserve overgeboekt naar het resultaat.

Deze waardering valt onder niveau 1.

De deposito's bij kredietinstellingen betreffen alle in de vorm van op deposito uitgezette gelden, gewaardeerd op nominale waarde. Deze waardering valt onder niveau 1.

3.3. Vorderingen uit directe verzekering

De vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde gewaardeerd onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van vorderingen.

3.4. Herverzekeringscontracten

Door de Vereende afgesloten contracten met herverzekeraars uit hoofde waarvan de Vereende wordt gecompenseerd voor schadebetalingen op een of meer door de Vereende uitgegeven verzekeringscontracten, worden aangemerkt als uitgaande herverzekeringscontracten (uitgaande herverzekering). Door de Vereende afgesloten verzekeringscontracten waarbij de contracthouder een andere verzekeraar is, worden aangemerkt als ontvangen herverzekeringscontracten (inkomende herverzekering) en verantwoord als een verzekeringscontract.

Herzekeringspremies, provisies, uitkeringen en schaden zowel als technische voorzieningen voor herverzekeringscontracten worden op dezelfde wijze verantwoord als de directe verzekeringen waarvoor

de herverzekeringen zijn afgesloten. Het aandeel van herverzekeraars in de technische voorzieningen vanwege herverzekeringscontracten en de uitkeringen waartoe de Vereende uit hoofde van haar herverzekeringscontracten gerechtigd is, worden opgenomen als activa uit herverzekering (herverzekeringsdeel). Deze activa bestaan uit kortlopende vorderingen op herverzekeraars (gepresenteerd onder de vorderingen) en vorderingen op langere termijn (gepresenteerd onder herverzekeringsdeel in de technische voorzieningen). Deze vorderingen zijn afhankelijk van de verwachte claims en uitkeringen die voortvloeien uit de desbetreffende herverzekerde verzekeringscontracten. De waardering van door en aan herverzekeraars verschuldigde bedragen geschiedt in overeenstemming met de voorwaarden van ieder herverzekeringscontract.

Het aandeel van herverzekeraars in de technische voorziening wordt per individuele claim bepaald, gebaseerd op dezelfde waarderinggrondslagen als gehanteerd worden voor de bruto voorziening voor nog te betalen schaden. Met kredietrisico wordt geen rekening gehouden.

Verplichtingen uit herverzekering betreffen voornamelijk te betalen premies voor herverzekeringscontracten. Deze premies worden als last opgenomen over de periode waarin zij verschuldigd zijn. De vorderingen uit hoofde van herverzekeringscontracten worden op balansdatum beoordeeld op eventuele bijzondere waardeverminderingen.

3.5. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de geschatte economische levensduur.

Periodiek wordt beoordeeld of de materiële vaste activa een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

3.6. Liquide Middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken worden opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.7. Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigen vermogensinstrumenten worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering van het eigen vermogen gebracht als onderdeel van de bestemming van het resultaat.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividend, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

3.8. Technische voorzieningen

3.8.1. Voor niet verdiende premies

Schadeverzekering

De voorziening voor niet-verdiende premies is berekend naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicotermijnen. De voorziening is gelijk aan de niet-verdiende bruto premies onder aftrek van vooruitbetaalde herverzekeringspremies (herverzekeringsdeel). De acquisitiekosten worden naar rato op de bruto premie in mindering gebracht.

Inkomende herverzekering

Voor de inkomende herverzekeringscontracten wordt geen rekening gehouden met de nog niet verstreken risicotermijnen. De door cedenten opgegeven geboekte netto premie over het boekjaar wordt als opbrengst in het boekjaar verantwoord.

3.8.2. Voor te betalen schaden

Schadeverzekering

Voorzieningen voor te betalen schaden betreffen de geaccumuleerde schattingen van de uiteindelijke schaden

en omvatten een voorziening voor reeds voorgevallen, maar nog niet gemelde schaden. De voorzieningen geven de schatting weer van de toekomstige uitkeringen en schadebehandelingskosten voor gemelde en nog niet gemelde schadeclaims met betrekking tot verzekerde gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan. Verwachte subrogatie wordt afzonderlijk op de balans onder de vorderingen uit directe verzekering opgenomen.

De voorziening voor te betalen schaden is bestemd voor de per balansdatum nog niet afgewikkelde schaden van het boekjaar en de voorgaande jaren. De vaststelling geschiedt stelselmatig post voor post, dan wel op basis van statistische gegevens, rekening houdende met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten.

De schadevoorziening voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen voor tussenpersonen en makelaars onroerende zaken wordt voor de schadelast binnen het eigen behoud actuarieel bepaald. Op basis van historische uitkeringspatronen wordt een verwachtingswaarde berekend, die wordt verhoogd met een zogenaamde volatiliteitsbuffer in verband met inherente onzekerheid rondom de schatting van toekomstige uitkeringen (risicomarge). Voor schaden die het eigen behoud te boven gaan wordt op post voor postbasis een aanvullende voorziening getroffen.

Bovenop deze voorzieningen is een voorziening voor schadebehandeling gevormd.

Het vaststellen van een voorziening gaat gepaard met onzekerheden, waarbij onderbouwde schattingen en beoordelingen moeten worden gemaakt. De schadevoorzieningen worden, conform hetgeen gebruikelijk is in de branche, niet contant gemaakt. Wijzigingen in schattingen worden in het resultaat opgenomen in de periode waarin de schattingen zijn aangepast.

Verplichtingen voor niet-betaalde schaden worden in het geval van individuele gevallen die zijn gemeld, geschat aan de hand van de schadevaststelling. In het geval van reeds voorgevallen maar nog niet gemelde schaden, worden de verplichtingen geschat op basis van statistische analyses. Statistische analyses worden ook gebruikt om de uiteindelijk verwachte kosten te schatten van complexere claims die door zowel in-

als externe factoren (zoals schadebehandelingsprocedures, inflatie, veranderingen in wet- en regelgeving, gerechtelijke uitspraken, historie en trends) kunnen worden beïnvloed. Uitkeringen worden als last opgenomen wanneer ze worden gedaan.

Inkomende herverzekering

De aangehouden voorzieningen voor te betalen schaden voor milieuschadeverzekeringen worden vastgesteld aan de hand van opgaven van cedenten. Deze voorzieningen worden verhoogd op basis van statistische gegevens, rekening houdende met nog niet gemelde schadegevallen. De voorzieningen worden niet contant gemaakt. Een voorziening voor schadebehandelingskosten wordt niet getroffen omdat de schadebehandeling door en voor rekening van de cedenten plaatsvindt.

3.9. Overige voorzieningen

3.9.1. Pensioenen

De pensioentoezeggingen zijn gebaseerd op een geïndexeerd middelloonregeling en toegezegd pensioen. De pensioenregeling is een garantiecontract ondergebracht bij een verzekeraar.

Toegekende pensioenaanspraken worden door middel van jaarlijkse premiebetaling gefinancierd. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen.

Jaarlijks wordt door de verzekeraar de overrente over de premiereserve vastgesteld. De overrente wordt bepaald aan de hand van een rendement op een fictieve portefeuille van beleggingen in vastrentende waarden. Het contract met de verzekeraar biedt ook de mogelijkheid om voor ten hoogste 20% van de premiereserve te beleggen in beleggingsfondsen. Het rendement op de beleggingen in fondsen wordt toegevoegd c.q. onttrokken (indien negatief) aan de overrente. Indien een negatief rendement op het in zakelijke waarden (beleggingsfondsen) belegde deel van de premiereserve tot gevolg heeft dat de overrente in enig jaar negatief is, wordt deze negatieve overrente, gedurende de contractduur, in volgende jaren gecompenseerd met eventueel dan gerealiseerde positieve overrente.

De jaarlijks beschikbare overrente wordt toegevoegd aan een bij de verzekeraar aangehouden depot. Dit depot kan uitsluitend worden aangewend ter financiering van

de herziening (waaronder indexering) van de verzekerde pensioenen. Jaarlijkse indexering van de pensioenen vindt slechts plaats voor zover hiervoor voldoende middelen in het depot aanwezig zijn. Indien het depot onvoldoende middelen bevat wordt jaarlijks door de directie een besluit genomen of en in welke mate indexatie van de opgebouwde rechten plaatsvindt.

3.9.2. Belastingen

Voor tijdelijke verschillen tussen de fiscale boekwaarde van activa en verplichtingen en de boekwaarde volgens deze jaarrekening worden latente belastingvorderingen en -verplichtingen gevormd. Hierbij wordt uitgegaan van de belastingtarieven die gelden per balansdatum. De latente belastingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

De belangrijkste tijdelijke verschillen vloeien voort uit de herwaardering van beleggingen en fiscale faciliteiten (egalisatiereserve).

De over de winst verschuldigde belasting wordt opgenomen in de periode waarin de winsten ontstaan, gebaseerd op de geldende fiscale wetgeving. Latente belastingen met betrekking tot de herwaardering van beleggingen, waarvan waardeveranderingen direct ten laste of ten gunste van het eigen vermogen worden gebracht, worden ook ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht en worden hierna samen met de uitgestelde waardeveranderingen opgenomen in de winst- en verliesrekening.

3.10. Depots van herverzekeraars

Depots van herverzekeraars hebben betrekking op met poolmaatschappijen af te rekenen verplichtingen met een looptijd langer dan één jaar. Aan een deel van de depots wordt een rentevergoeding verstrekt, gebaseerd op het door de Vereende gemaakte rendement op deze gelden.

3.11. Schulden uit directe verzekering

Schulden uit directe verzekering hebben betrekking op nog aan tussenpersonen uit te keren provisies en premies.

3.12. Schulden uit herverzekering

Schulden uit herverzekering hebben betrekking op nog aan herverzekeraars verschuldigde premies uit hoofde van de herverzekeringscontracten. Zie ook onderdeel 3.4 van deze toelichting.

3.13. Overige schulden en overlopende passiva

De overige schulden en overlopende passiva betreffen voornamelijk waarborgsommen van polishouders alsmede door verzekerden vooruitbetaalde verzekeringspremies.

Bij het afsluiten van een motorrijtuigverzekering dient de verzekeringnemer een vast bedrag als waarborg te storten. Deze waarborgsom wordt gebruikt indien een polis wegens wanbetaling wordt geroyeerd. In dat geval wordt de waarborgsom verrekend met de nog verschuldigde premie. Bij een reguliere beëindiging van de polis wordt de waarborgsom in zijn geheel gerestitueerd. Over de waarborgsom wordt geen rente vergoed.

4 / Winst- en verliesrekening

4.1. Verdiende premies eigen rekening

De bruto premie wordt als opbrengst geboekt op het moment dat deze in rekening wordt gebracht. De voorziening voor niet-verdiende premies geeft het deel van de geboekte premies weer dat betrekking heeft op de niet verstreken risicotermijnen. Deze voorziening voor niet-verdiende premies wordt separaat voor ieder verzekeringscontract bepaald op basis van een dagelijkse pro- rata methode.

Uitgaande herverzekeringpremies worden verantwoord als een last in overeenstemming met de vorm van herverzekeringdekkingen die zijn ontvangen. Het deel van de uitgaande herverzekeringpremies dat behoort bij de niet-verdiende premie, wordt opgenomen als een vooruitbetaling.

Polis- en administratiekosten die aan verzekerden in rekening zijn gebracht worden als opbrengst geboekt.

De opbrengsten uit inkomende herverzekering met betrekking tot de milieuschadeverzekeringen worden verantwoord aan de hand van de opgaven door cedenten en een voorschot op de voor het boekjaar verwachte premie. Met een voorziening voor niet-verdiende premies wordt geen rekening gehouden.

4.2. Toegerekende opbrengst uit beleggingen

De toegerekende opbrengst uit beleggingen heeft betrekking op het gedeelte van de opbrengsten uit beleggingen dat wordt toegerekend aan het resultaat technische rekening schadeverzekering in verband met de liquiditeiten en beleggingen die als dekking voor de technische voorzieningen worden aangehouden.

De toerekening vindt plaats op basis van de verhouding tussen het gemiddelde van de technische voorzieningen en het balanstotaal per primo en ultimo van het boekjaar.

4.3. Overige technische baten eigen rekening

De overige technische baten eigen rekening hebben betrekking op ontvangen vergoedingen en commissies voor beheers- en personeelskosten in het kader van het beheren van de verzekeringspool voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen van assurantietussenpersonen en makelaars in onroerend goed (BAVAM) en de Nederlandse Milieupool II. De opbrengsten worden verantwoord in dezelfde periode als ook de doorbelaste kosten als last worden verantwoord.

4.4. Schade eigen rekening

De schade eigen rekening betreft de uitkeringen voor geleden schade en de kosten van derden voor het vaststellen van de schade, ontvangen herverzekeringssuitkeringen alsmede de mutatie in de technische voorziening voor te betalen schade.

4.5. Bedrijfskosten

4.5.1. Acquisitiekosten

De acquisitiekosten zijn de vergoedingen die aan assurantietussenpersonen worden verstrekt voor het opnemen van posten in de portefeuille. De acquisitiekosten worden aan de kosten toegerekend naar evenredigheid van de verstreken termijn van de afgegeven dekking. In de voorziening voor niet-verdiende premies zijn op de niet-verdiende bruto premie de acquisitiekosten in mindering gebracht. De mutatie op de in de voorziening niet-verdiende premie opgenomen acquisitiekosten wordt in de resultatenrekening verantwoord als "wijziging overlopende acquisitiekosten".

4.5.2. Beheers- en personeelskosten

Hieronder worden de personeels-, kantoor-, huisvesting-, automatiserings- en andere bedrijfskosten verantwoord voor zover deze kosten zijn te relateren aan de verzekeringstechnische activiteiten van de Vereende. Onder de personeelskosten vallen onder andere salarissen, sociale lasten en pensioenlasten. De kosten voor de behandeling van schade worden niet toegerekend aan de schadelast eigen rekening maar blijven onderdeel van de beheers- en personeelskosten.

4.5.3. Provisie en winstdeling ontvangen van herverzekeraars

Betreft de van herverzekeraars ontvangen commissie in het kader van de afgesloten herverzekeringcontracten.

4.6. Baten uit managementcontracten

De baten uit managementcontracten hebben betrekking op ontvangen vergoedingen voor beheers- en personeelskosten in het kader van het managen van het Waarborgfonds, het NBM, de Atoompool en de NHT en de run-off van de DAP. Conform de overeenkomsten worden de werkelijk gemaakte kosten door de Vereende doorbelast zonder risico- of winstopslag. De opbrengsten worden verantwoord in dezelfde periode als ook de doorbelaste kosten als last worden verantwoord.

4.7. Lasten uit managementcontracten

Hieronder worden de personeels-, kantoor-, huisvesting-, automatiserings- en andere bedrijfskosten verantwoord voor zover deze kosten zijn te relateren aan de managementactiviteiten van de Vereende. Onder de personeelskosten vallen onder andere salarissen, sociale lasten en pensioenlasten.

4.8. Opbrengsten, lasten en niet gerealiseerde resultaten uit beleggingen

Het resultaat uit beleggingen bestaat uit rente, dividend, herwaarderingen en de kosten in verband met het aanhouden van de beleggingen en de uitgevoerde transacties.

4.9. Belastingen

De belastingen worden berekend over het resultaat rekening houdend met fiscale voorschriften en faciliteiten.

5 / Risicobeheer

5. Risicoprofiel

De Vereende is door de verzekeringsbranche opgericht voor het verzekeren c.q. managen van bijzondere risico's. Om de financiële risico's voor de Vereende beheersbaar te maken zijn de verzekeringstechnische risico's voor een belangrijk deel door middel van herverzekeringcontracten afgedekt. Herverzekering vindt plaats zowel bij professionele herverzekeraars als bij (pools van) Nederlandse verzekeraars.

Daarnaast voert de Vereende het management over Waarborgfonds, NBM, Atoompool en NHT. In het kader van de managementovereenkomsten is afgesproken dat de

Vereende de werkelijk gemaakte kosten ten behoeve van deze organisaties doorbelast zonder risico- of winstopslag. In de overeenkomsten met Waarborgfonds en NBM zijn (financiële) afspraken gemaakt ter compensatie van het risico voor de Vereende bij beëindiging van de managementovereenkomsten.

6 / Verzekeringsrisico

6.1. Samenstelling verzekeringsportefeuille

Binnen de verzekeringsportefeuille ligt de nadruk op Motorrijtuigen en Aansprakelijkheid. Binnen de branche Motorrijtuigen wordt dekking geboden aan verzekerden die naar aard van het risico veelal niet door andere verzekeraars worden geaccepteerd. Binnen de branche Aansprakelijkheid wordt specifiek dekking geboden aan assurantietussenpersonen en makelaars in onroerend goed ten aanzien van hun beroepsaansprakelijkheid.

Deze beroepsaansprakelijkheidsverzekering houdt een risico van concentratieschade in op het moment dat één of meer handelingen, die universeel binnen deze groep worden uitgevoerd, als onrechtmatig worden beschouwd.

6.2 Ontwikkeling Netto Schadeverloop 2015 tot en met 2017 (Na herverzekering)

	Technische voorzieningen voor te betalen schaden per 1 januari	Betalingen	Technische voorzieningen voor te betalen schaden per 31 december	Per saldo vrijval/toevoegingen
2017				
Schadejaren:				
2013 en eerder	5.866	1.697	3.545	624
2014	2.806	695	2.937	-826
2015	3.629	1.123	3.230	-724
2016	8.144	2.042	7.434	-1.332
Totaal t/m 2016	20.445	5.557	17.146	-2.258
2017		2.930	10.966	
Totaal Netto		8.487	28.112	
Schadebehandelingskosten	3.748		3.879	
Voorziening netto	24.193		31.991	
2016				
Schadejaren: 2012 en eerder				
2013	5.600	1.199	3.922	479
2014	3.399	614	1.944	840
2015	3.000	1.040	2.806	-846
2016	7.142	2.195	3.629	1.319
Totaal t/m 2015	19.140	5.048	12.301	1.791
2016		2.336	8.144	
Totaal Netto		7.384	20.445	
Schadebehandelingskosten	3.914		3.748	
Voorziening netto	23.054		24.193	
2015				
Schadejaren: 2011 en eerder				
2012	5.874	1.065	3.812	997
2013	2.284	681	1.787	-184
2014	4.880	999	3.399	482
2015	5.441	1.488	3.000	952
Totaal t/m 2014	18.479	4.233	11.998	2.248
2015		2.408	7.142	
Totaal Netto		6.641	19.140	
Schadebehandelingskosten	3.922		3.914	
Voorziening netto	22.401		23.054	

Het netto uitloopresultaat verdeeld naar de belangrijkste branches geeft voor deze jaren het volgende beeld:

	2017	2016	2015
Wettelijke aansprakelijkheid Motorrijtuigen	-1.847	-445	194
Algemene aansprakelijkheid	-229	2.000	2.081
Overige branches	-183	237	-27
	<u>-2.259</u>	<u>1.792</u>	<u>2.248</u>

Het boekjaar 2017 geeft een groot negatief uitloopresultaat. Dit resultaat komt met name naar voren in de branche Wettelijke aansprakelijkheid Motorrijtuigen en wordt veroorzaakt door bijstellingen op letseldossiers in de jongste 2 jaar. De ontwikkelingen op deze dossiers zijn groter dan waarmee in de voorziening, op basis van historische ontwikkelingen, rekening mee was gehouden.

Toereikendheidstoets

Op grond van het Besluit prudentiële regels Wft dient jaarlijks een toets te worden uitgevoerd naar de toereikendheid van de balanswaarde van de voorzieningen. De Vereende voert hiervoor een kwalitatieve toets uit per homogene groep, zoals hieronder nader is uitgewerkt.

Samenstelling

Voor de samenstelling van de homogene groepen is gekeken naar het aard van het risico (langlopende claims/kortlopend) en naar de doelgroepen (particulieren/bedrijven). Deze onderverdeling leidt er toe dat per productgroep die gevoerd wordt een kwalitatieve toereikendheidstoets over de aangehouden voorziening premies en voorziening schaden wordt gegeven.

Vaststelling voorzieningen

Voorziening premies

Schadeverzekering

De voorziening voor niet-verdiende premies is berekend naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicotermijnen. De voorziening is gelijk aan de niet-verdiende bruto premies onder aftrek van vooruitbetaalde herverzekeringpremies (herverzekeringsdeel). De acquisitiekosten worden naar rato op de bruto premie in mindering gebracht.

Inkomende herverzekering

Voor de inkomende herverzekeringcontracten wordt geen rekening gehouden met de nog niet verstreken risicotermijnen. De door cedenten opgegeven geboekte netto premie over het boekjaar wordt als opbrengst in het boekjaar verantwoord.

Voorziening schade

Schadeverzekering

Voorzieningen voor te betalen schaden betreffen de geaccumuleerde schattingen van de uiteindelijke schaden en omvatten een voorziening voor reeds voorgevallen, maar nog niet gemelde schaden. De voorzieningen geven de schatting weer van de toekomstige uitkeringen en schadebehandelingskosten voor gemelde en nog niet gemelde schadeclaims met betrekking tot verzekerde gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan. Verwachte subrogatie wordt afzonderlijk op de balans onder de vorderingen uit directe verzekering opgenomen.

De voorziening voor te betalen schaden is bestemd voor de per balansdatum nog niet afgewikkelde schaden van het boekjaar en de voorgaande jaren. De vaststelling geschiedt stelselmatig post voor post, dan wel op basis van statistische gegevens, rekening houdende met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten. De schadevoorziening voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen voor tussenpersonen en makelaars onroerende zaken wordt voor de schadelast actuariel bepaald.

Bovenop deze voorzieningen is een voorziening voor schadebehandeling gevormd.

Het vaststellen van een voorziening gaat gepaard met onzekerheden, waarbij onderbouwde schattingen en beoordelingen moeten worden gemaakt. De schadevoorzieningen worden, conform hetgeen gebruikelijk is in de branche, niet contant gemaakt. Wijzigingen in schattingen worden in het resultaat opgenomen in de periode waarin de schattingen zijn aangepast.

Verplichtingen voor niet-betaalde schaden worden in het geval van individuele gevallen die zijn gemeld, geschat aan de hand van de schadevaststelling. In het geval van reeds voorgevallen maar nog niet gemelde schaden, worden de verplichtingen geschat op basis van statistische analyses. Statistische analyses worden ook gebruikt om de uiteindelijk verwachte kosten te schatten van complexere claims die door zowel in- als externe factoren (zoals schadebehandelingsprocedures inflatie, veranderingen in wet- en regelgeving, gerechtelijke uitspraken, historie en trends) kunnen worden beïnvloed. Uitkeringen worden als last opgenomen wanneer ze worden gedaan.

Inkomende herverzekering

De aangehouden voorzieningen voor te betalen schaden voor milieuschadeverzekeringen worden vastgesteld aan de hand van opgaven van cedenten. De voorzieningen worden niet contant gemaakt. Een voorziening voor schadebehandelingskosten wordt niet getroffen omdat de schadebehandeling door en voor rekening van de cedenten plaatsvindt.

Toetsing

Voorziening Premies

De voorziening voor niet-verdiende premies wordt berekend naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicotermijnen. Alle polissen kennen een looptijd van maximaal één jaar.

De voorziening is kwantitatief getoetst door een beoordeling van de mate waarin de premievoorziening kostendekkend is ten behoeve van de te verwachten schadelast en bijbehorende kosten. Wij hebben geconcludeerd dat de voorziening toereikend is.

Voorziening Schade

Wij hebben onze voorziening op kwalitatieve en kwantitatieve wijze getoetst. De bepaling van de voorzieningen voor Algemene Aansprakelijkheid en Wettelijke aansprakelijkheid Motor zijn getoetst aan de actuariel berekende beste schatting van de aan te houden verplichting.

De voorzieningen voor de andere branches zijn beperkter van omvang en zijn alleen kwalitatief getoetst.

Op basis van deze toetsingen zijn wij van mening dat de opgenomen voorzieningen toereikend zijn.

6.3 Frauderisico's

Onrechtmatig claimgedrag van polishouders heeft betrekking op het risico dat polishouders onterecht een schade claimen, of de omvang van een schade overdrijven. Door de diverse afdelingen waaronder Acceptatie en Schadebehandeling wordt gelet op indicatoren in aanvraagformulieren c.q. schademeldingen die op mogelijke fraude kunnen duiden. De behandeling van deze dossiers wordt vervolgens overgedragen aan de afzonderlijke afdeling Speciale Zaken.

6.4 Herverzekering

Het eigen behoud is afgestemd op de omvang van het vermogen van de Vereende en de gewenste risicotolerantie.

		2013	2014	2015	2016	2017
Dekking						
Motor WA en casco	per risico	350	400	400	400	400
Beroepsaansprakelijkheid	per risico	375	375	375	400	400
Milieuschadeverzekering	per risico	100	350	350	350	350
Particuliere aansprakelijkheid	per risico	350	400	400	400	400
Bedrijfsaansprakelijkheid	per risico	-	500	500	500	500
Brand	per risico	250	350	350	350	350

De risico's uit de beroepsaansprakelijkheidsverzekering zijn tot en met 2006 voor 100% afgedekt door een pool van Nederlandse verzekeraars, waarbij door de pool de schaden boven 750 zijn herverzekerd bij een grote buitenlandse herverzekeraar. Ultimo 2006 is deze pool beëindigd. De Vereende heeft de premies en risico's in 2017 voor 20% (2016: 20%) gecedeerd aan een aantal Nederlandse verzekeraars. Voor individuele schaden boven het eigen aandeel van 400 zijn herverzekeringsovereenkomsten afgesloten met professionele herverzekeraars.

De risico's van milieuschadenverzekering zijn via inkomende herverzekeringsovereenkomsten overgenomen van een aantal

Nederlandse verzekeraars. Deze risico's worden vervolgens gecedeerd aan een pool van Nederlandse verzekeraars en professionele herverzekeraars. In 2017 waren de risico's voor 86% gecedeerd (2016: 86%).

De professionele herverzekeraars die participeren in het herverzekeringprogramma voor de door de Vereende afgegeven dekkingen worden geselecteerd op basis van financiële sterkte en continuïteit, gezien het lange termijnkarakter van de schadeafwikkeling.

Het risico van terrorisme is herverzekerd bij de NHT.

Het marktrisico voor de Vereende ontstaat doordat bij veranderingen in de financiële markten de waardeveranderingen van de beleggingen (aandelen, vastrentend) niet gelijk loopt met die van de verplichtingen.

7.1 Renterisico

De renterisico's voor de Vereende zijn beperkt. De technische voorzieningen worden niet contant gemaakt en in de schuldenposities zijn, uitgezonderd in depot gestorte gelden door NMP- poolmaatschappijen en herverzekeraars, geen schulden opgenomen waarvoor rentevergoedingen worden verstrekt. Het renterisico komt tot uiting in mutaties in de resultatenrekening indien door wijzigingen in de markttrente de marktwaarde van de vastrentende activa onder de aanschafwaarde komt te liggen.

	2017	2016
Marktwaarde	38.071	38.334
Aanschafwaarde	38.901	37.956

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duratie. De duratie van de beleggingen in vastrentende waarden ligt op 2,44 (2016: 3,17)

7.2 Prijsrisico

De aandelenbeleggingen van de Vereende hebben ultimo 2017 een waarde van € 5,1 miljoen (2016 : € 6,2 miljoen). De aandelenbeleggingen bestaan uit beleggingen in beleggingsfondsen.

	2017	2016
Mondiaal aandelenfonds	73%	71%
Hoog dividendfonds	27%	29%
	<u>100%</u>	<u>100%</u>

7.3 Liquiditeitsrisico

Door de Vereende worden voor het opvangen van volatiliteit in schade-uitkeringen liquiditeiten in de vorm van korte termijn deposito's aangehouden. Jaarlijks zijn de ontvangen premies afdoende voor het opvangen van de in dat jaar te betalen schaden en bedrijfskosten.

De duratie van de beleggingen wordt periodiek getoetst en afgestemd met de gemiddelde looptijd van de verzekeringsverplichtingen.

8 / Kredietrisico

De Vereende kent verschillende verschijningsvormen van kredietrisico. Het kredietrisico in de beleggingsportefeuille en vorderingen op herverzekeraars zijn hiervan de belangrijkste.

8.1 Kredietrisico binnen de beleggingsportefeuille

Hetkredietrisicobinnende vastrentendebeleggingsportefeuille van de Vereende is het risico dat een emittent van een obligatie of een debiteur van een onderhandse lening niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. De strategische omvang van de diverse kredietwaardigheidscategorieën binnen de vastrentende portefeuille is vastgelegd in mandaten voor de vermogensbeheerder.

Periodiek wordt gecontroleerd en gerapporteerd of de vermogensbeheerder zich aan de mandaten heeft gehouden.

De portefeuille in vastrentende waarden betreft beleggingen in (staats)leningen aan, door de markt als kredietwaardig beschouwde, landen, met een minimale rating van AA (volgens Standards & Poor's). De landen waarin wordt belegd zijn Nederland, Duitsland, Frankrijk, Finland en Oostenrijk.

Het kredietrisico binnen de categorie aandelen wordt ondervangen door de keuze voor beleggingsfondsen waarmee

de beleggingen over een groot aantal partijen wordt gespreid en waarbij individuele belangen per partij onder de 2% blijven.

De deposito's zijn ondergebracht bij Nederlandse banken met een rating van minimaal A volgens Standard & Poor's.

8.2 Kredietrisico vorderingen op herverzekeraars

De Vereende maakt in ruime mate gebruik van herverzekeraars teneinde de financiële gevolgen van geaccepteerde verzekeringstechnische risico's voor de Vereende beheersbaar te houden. Bij herverzekering wordt gebruik gemaakt van pools van Nederlandse verzekeraars (BAVAM-pool en

Milieupool) en van professionele herverzekeraars.

Ten aanzien van de professionele herverzekeraars maakt de Vereende gebruik van een vaste groep gerenommeerde herverzekeraars met een minimale rating van A-, volgens Standard & Poor's.

De Nederlandse verzekeraars die in de pools vertegenwoordigd zijn staan allen onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten. Door de directie is het kredietrisico van deze verzekeraars beoordeeld en geconcludeerd dat een voorziening voor oninbaarheid niet getroffen behoeft te worden.

De posities in vorderingen en schulden aan herverzekeraars kan als volgt over beide groepen worden verdeeld:

	2017			2016		
	Pools	Professionele herverzekeraars	Totaal	Pools	Professionele herverzekeraars	Totaal
Vorderingen uit herverzekering	508	781	1.289	275	137	412
Technische voorziening voor niet verdiende premies en lopende risico's	12	248	260	8	226	234
Technische voorziening voor te betalen schaden	15.984	4.469	20.453	17.251	2.708	19.959
Depots van herverzekeraars Schulden uit herverzekering	-1.133	-15	-1.148	-1.161	-135	-1.296
Schulden uit herverzekering	-58	-108	-166	-332	-157	-489
	<u>15.313</u>	<u>5.375</u>	<u>20.688</u>	<u>16.041</u>	<u>2.779</u>	<u>18.820</u>

9 / Solvabiliteit

Met ingang van 2016 wordt de solvabiliteitseis vastgesteld op basis van de Solvency II wetgeving. De Vereende past hiervoor de standaardformule toe. Op basis van de standaardformule bedraagt de vereiste solvabiliteit € 15,0 miljoen (2016: € 13,1 miljoen). Het aanwezige vermogen op basis van de Solvency II waarderingsregels bedraagt € 20,1 miljoen (2016: € 24,5 miljoen).

Het verschil tussen het vermogen zoals opgenomen in deze jaarrekening en het vermogen op basis van de Solvency II waardering wordt veroorzaakt doordat voor Solvency II

andere waarderingsmethoden zijn voorgeschreven voor met name de technische voorzieningen en de waardering tegen marktwaarde van overeengekomen verkoop van de deelneming in Centrale Expertise Dienst Holding B.V..

De solvabiliteitsratio komt hiermee op 134% (2016: 187%).

Als gevolg van een materieel afwijkend risicoprofiel op het gebied van de verzekeringstechnische risico's hanteert de Vereende een interne solvabiliteitseis die 150% van de SCR inclusief een capital add-on van € 3,3 miljoen bedraagt.

/ Toelichting op de balans

10 / Beleggingen

10.1 Andere deelnemingen

De andere deelnemingen bestaat uit een belang in Centrale Expertise Dienst Holding B.V. (2,3%) ad 59 (2016: 59).

Het belang in deze deelneming is in februari 2018 verkocht voor € 1,4 miljoen.

10.2 Overige financiële beleggingen

	31 december 2016	Aankopen	Verkopen	Herwaar- deringen	(ongerealiseerd) Resultaat	31 december 2017
Aandelen	6.213	0	-1.501	-66	469	5.115
Waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente	38.334	4.006	-2.870	-378	-1.020	38.072
Deposito's bij Krediet- instellingen	7.640	1.453	0	0	0	9.093
Totaal	52.187	5.459	-4.371	-444	-551	52.280

De aandelen bestaan uit participaties in beleggingsfondsen. Deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen. Zie hoofdstuk 3.2 voor een nadere toelichting. De aanschafwaarde bedraagt 3.619 (2016: 4.651).

De historische kostprijs van de waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente bedraagt 38.901 (2016: 37.956).

De reële waarden van de overige financiële beleggingen bedragen 52.280 en zijn ingedeeld naar de volgende niveaus:

	2017	2016
Niveau 1	47.165	45.974
Niveau 2	5.115	6.213
Niveau 3	0	0
	52.280	52.187

11 / Vorderingen

De resterende looptijd van de vorderingen bedraagt minder dan één jaar.

11.1 Vorderingen uit directe verzekeringen

	2017	2016
Verzekeringnemers (incl. regres)	1.146	497
Tussenpersonen	1.379	783
	2.525	1.280

De op de vorderingen in mindering gebrachte voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt 765 (2016: 575).

De toename van de vorderingen uit directe verzekeringen vloeit voort uit het gestegen premievolume in 2017.

11.2 Overige vorderingen

	2017	2016
Rekening courant uit managementcontracten	466	591
Belastingen en sociale premies	183	658
Overig	109	146
	758	1.395

De in de post Belastingen en sociale premies opgenomen vennootschapsbelasting betreft acuut te vorderen belasting.

12 / Overige activa

12.1 Materiële vaste activa

	Verbouwing		Inventaris en Machines		Bedrijfsauto's		Hard- en software		Totaal	Totaal
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Stand per 1 januari	335	588	57	91	332	326	565	599	1.289	1.604
Investeringen	-	-	34	2	131	141	695	252	859	395
Afschrijvingen	-251	-253	-37	-36	-105	-86	-316	-286	-710	-661
Desinvesteringen	-	-	-	-	-14	-49	-	-1	-14	-49
Stand per 31 december	84	335	54	57	344	332	943	565	1.424	1.289
Cumulatieve aanschafwaarde	2.479	2.479	1.106	1.072	543	489	1.977	1.283	6.106	5.323
Cumulatieve afschrijvingen	-2.396	-2.145	-1.052	-1.015	-199	-157	-1.034	-718	-4.681	-4.034
Stand per 31 december	84	335	54	57	344	332	943	565	1.424	1.289
Afschrijvingstermijn in jaren (economische levensduur)	8-10	8-10	5	5	5	5	2-3	2-3		

12.2 Liquide middelen

Het saldo aan liquide middelen staat ter vrije beschikking van de Vereende.

13 / Overlopende activa

13.1 Overige overlopende activa

	2017	2016
Vooruitbetaalde kosten	541	285
Betalingen onderweg	20	-
Overige	6	6
	<u>567</u>	<u>291</u>

13.2 Lopende rente

De lopende rente betreft de verdiende en te ontvangen (coupon) rente van de waardepapieren met een vaste of van een rente-stand afhankelijke rente en depositogelden bij kredietinstellingen

14 / Eigen vermogen

	Gestort en opgevraagd kapitaal	Herwaarderingsreserve	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 31 december 2015	3.019	1.190	20.715	404	25.328
Ongerealiseerde herwaarderings op beleggingen	-	265	-	-	265
Resultaatbestemming 2015	-	-	404	-404	0
Resultaat na belastingen 2016	-	-	-	-674	-674
Dividenduitkering	-	-	-	-	-
Stand per 31 december 2016	3.019	1.455	21.119	-674	24.919
Stand per 31 december 2016	3.019	1.455	21.119	-674	24.919
Ongerealiseerde herwaarderings op beleggingen	-	-333	-	-	-333
Resultaatbestemming 2016	-	-	-672	674	2
Resultaat na belastingen 2017	-	-	-	-4.331	-4.331
Dividenduitkering	-	-	-	-	-
Stand per 31 december 2017	3.019	1.122	20.447	-4.331	20.257

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 5 miljoen waarbij de waarde per aandeel € 1 bedraagt. Hiervan zijn 3.018.522 aandelen geplaatst en volgestort.

De aandelen staan op naam. Aandeelhouders kunnen slechts zijn verzekeringsondernemingen, toegelaten tot de uitoefening van het verzekeringsbedrijf in Nederland, of ondernemingen waarvan het vermogen grotendeels bestaat

uit aandelen in bedoelde verzekeringsondernemingen. Er zijn geen aandelen waaraan bijzondere rechten zijn toegekend.

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van juni 2017 is besloten het resultaat over 2016 te onttrekken aan de Overige Reserves.

15 / Technische voorzieningen

15.1 Voor niet-verdiende premies

	2017			2016		
	bruto	herverzekering	netto	bruto	herverzekering	netto
Algemene aansprakelijkheid	293	-133	161	298	-129	170
Brand en andere schade aan goederen	279	-28	251	262	-28	234
Zee, transport en luchtvaart	0	0	0	-	0	0
Aansprakelijkheid motorvoertuigen	1.279	-95	1.184	985	-74	911
Overige motorrijtuigverzekeringen	87	-5	82	61	-4	57
Rechtsbijstand	14	0	14	12	0	12
	<u>1.952</u>	<u>-260</u>	<u>1.692</u>	<u>1.619</u>	<u>-234</u>	<u>1.385</u>

De bruto niet-verdiende premie is opgenomen onder aftrek van de aan de niet verdiende premie toe te rekenen acquisitiekosten van 302 (2016 : 302).

	Bruto		Herverzekering	
	2017	2016	2017	2016
Saldo 1 januari	1.619	1.538	-234	-351
Toevoegingen gedurende het jaar	28.750	22.515	-6.120	-5.507
Toegevoegd aan het resultaat	-28.417	-22.434	6.094	5.624
Saldo 31 december	<u>1.952</u>	<u>1.619</u>	<u>-260</u>	<u>-234</u>

15.2 Voor te betalen schade

	2017			2016		
	bruto	herverzekering	netto	bruto	herverzekering	netto
Algemene aansprakelijkheid	34.284	-16.253	18.031	33.305	-16.595	16.710
Brand en andere schade aan goederen	891	-606	285	954	-733	221
Zee, transport en luchtvaart	358	-191	167	391	-194	197
Aansprakelijkheid motorvoertuigen	16.295	-3.402	12.893	9.129	-2.437	6.692
Overige motorrijtuigverzekeringen	575	0	575	323	0	323
Rechtsbijstand	41	0	41	50	0	50
	<u>52.445</u>	<u>-20.452</u>	<u>31.993</u>	<u>44.152</u>	<u>-19.959</u>	<u>24.193</u>

In de bruto voorziening voor te betalen schaden is een opslag voor interne schadebehandelingskosten opgenomen van 6.552 (2016 : 6.618). Een deel van de interne schadebehandelingskosten komt voor rekening van herverzekeraars.

De netto voorziening voor interne schadebehandelingskosten bedraagt 3.879 (2016 : 3.749).

De toename van de netto voorziening voor te betalen schaden is vooral toe te rekenen aan de stijging binnen de branche aansprakelijkheid motorvoertuigen. Deze toename is het gevolg van bijstellingen op letseldossiers van voorgaande jaren en een groei van de motorportefeuille.

	Bruto		Herverzekering	
	2017	2016	2017	2016
Saldo 1 januari	44.152	43.806	-19.959	-20.752
Uitgekeerde schaden, voorgaande periode	-9.547	-7.466	3.990	2.418
Uitgekeerde schaden, huidige periode	-3.161	-2.570	232	234
Gemelde schaden, huidige periode	16.448	13.175	-2.419	-2.861
Toegevoegd aan het resultaat	4.553	-2.793	-2.295	1.001
Saldo 31 december	52.445	44.152	-20.452	-19.959

16 / Voorzieningen

Voor belastingen	2017	2016
Latente belasting met betrekking tot:		
Herwaardering Beleggingen	374	485
Fiscale egaliseringsreserve	-	774
Materiele vaste activa	-66	-47
	<u>308</u>	<u>1.212</u>

Van de voorzieningen is het gehele bedrag van 308 (2016: 1.212) als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken. De fiscale egaliseringsreserve is in 2017 verrekend met het fiscale verlies. Van de niet opgenomen compensabele verliezen ten bedrage van 2.968 is het nog niet waarschijnlijk dat toekomstige fiscale winst beschikbaar komt ter compensatie of dat verrekeningsmogelijkheden worden benut.

17 / Depots van herverzekeraars

Dit betreft schulden aan poolmaatschappijen met een looptijd langer dan een jaar. De schuld aan NMP-poolmaatschappijen en herverzekeraars is rentedragend. De andere depots zijn niet rentedragend.

	2017	2016
BAVAM-poolmaatschappijen	160	166
NMP-poolmaatschappijen en herverzekeraars	606	718
DAP-poolmaatschappijen	382	411
	<u>1.148</u>	<u>1.296</u>

Schulden

Dit betreft schulden met een looptijd korter dan 1 jaar.

18 / Overige schulden

	2017	2016
Waarborgsommen polishouders	1.802	1.495
Vennootschapsbelasting	-	-
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	425	388
Overige schulden	530	486
	<u>2.757</u>	<u>2.368</u>

19 / Overlopende passiva

	2017	2016
Vooruit ontvangen verzekeringspremies	1.126	1.193
Handelscrediteuren	423	405
Te betalen personeelskosten	39	35
Overig	906	962
	<u>2.494</u>	<u>2.595</u>

/ Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen

Deelname aan de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V.

Met ingang van 1 juli 2003 neemt de Vereende deel in de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. (NHT). Door de NHT wordt het risico overgenomen voor terrorismeschaden van de deelnemende verzekeraars. Binnen de NHT is het risico deels verdeeld onder alle deelnemende verzekeringsmaatschappij (1e layer) en het restant bij professionele herverzekeraars en de Nederlandse Staat. Het aandeel in de 1e layer waarvoor de Vereende garant staat bedraagt 131.

Meerjarige financiële verplichtingen terzake van huur, leasing, licentie- overeenkomsten en onderhoudscontracten

Ten behoeve van de huisvesting is een huurovereenkomst aangegaan met een looptijd van 10 jaar vanaf 1 mei 2008. Vanaf 1 mei 2017 is een geïndexeerde huursom verschuldigd van 254 per jaar (prijspeil 2017).

/ Toelichting op de winst- en verliesrekening

20 / TECHNISCHE REKENING SCHADEVERZEKERING

Geboekte bruto premies

De bruto premies worden uitsluitend in Nederland gerealiseerd.

Bruto schaden

De interne schadebehandelingskosten waaronder begrepen de personeelskosten van de schadebehandelaars alsmede de aan de schadebehandeling toe te rekenen beheerskosten worden verantwoord onder de Beheers- en personeelskosten zoals opgenomen onder de Bedrijfskosten.

Technische rekening verdeeld naar schadeverzekering en inkomende herverzekering

	2017			2016		
	bruto	herverzekering	netto	bruto	herverzekering	netto
Geboekte brutopremies	27.441	1.309	28.750	21.289	1.226	22.515
Bruto verdiende premie	27.029	1.309	28.338	21.168	1.226	22.394
Bruto schaden	-20.378	-621	-20.999	-10.271	-111	-10.383
Bruto bedrijfskosten	-11.351	-38	-11.389	-10.586	5	-10.581
Saldo herverzekeringsbaten en -lasten	-785	-596	-1.380	-2.754	-966	-3.720
Toegerekende opbrengst beleggingen	297	1	298	350	1	351
Overige technische baten eigen rekening	-3	95	91	422	108	529
Technisch resultaat	-5.190	149	-5.041	-1.671	262	-1.410

Brancheoverzicht

	Algemene aansprakelijkheid	Brand en andere schade aan goederen	Zee, transport en luchtvaart	Aansprakelijkheid motorvoertuigen	Overige motorrijtuigverzekeringen	Rechtsbijstand	Totaal
	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017
Geboekte bruto premies	10.874	3.041	0	13.924	766	145	28.750
Bruto verdiende premie	10.877	3.022	0	13.562	734	143	28.338
Bruto schaden	-6.839	-947	20	-12.649	-490	-94	-20.999
Bruto bedrijfskosten	-3.201	-773	0	-6.959	-383	-73	-11.389
Saldo	-1.931	-827	26	1.390	-38	0	-1.380
herverzekeringsbaten en -lasten							
Toegerekende opbrengst beleggingen	180	5	2	109	1	1	298
Overige technische baten eigen rekening	-50	99	-27	68	1	0	91
	-963	579	21	-4.479	-175	-24	-5.041

	Algemene aansprakelijkheid	Brand en andere schade aan goederen	Zee, transport en luchtvaart	Aansprakelijkheid motorvoertuigen	Overige motorrijtuigverzekeringen	Rechtsbijstand	Totaal
	2016	2016	2016	2016	2016	2016	2016
Geboekte bruto premies	10.214	2.550	0	9.089	543	119	22.515
Bruto verdiende premie	10.291	2.511	0	9.015	471	106	22.394
Bruto schaden	-7.056	-433	-20	-2.556	-263	-55	-10.383
Bruto bedrijfskosten	-4.091	-653	0	-5.488	-286	-64	-10.581
Saldo	-1.579	-1.090	0	-1.027	-24	0	-3.720
herverzekeringsbaten en -lasten							
Toegerekende opbrengst beleggingen	222	8	3	116	1	1	351
Overige technische baten eigen rekening	347	125	0	50	7	1	529
	-1.865	468	-17	110	-94	-12	-1.410

De brancheresultaten zijn nader toegelicht in het bestuursverslag onder Ontwikkelingen 2017.

Bedrijfskosten

Acquisitiekosten

De kosten voor provisie bedragen 2.946 (2016 : 2.181).

Beheers- en personeelskosten

	2017			2016		
	technisch	niet-technisch	totaal	technisch	niet-technisch	totaal
Salarissen(incl. kstn gedetacheerden)	3.304	3.956	7.260	2.663	4.019	6.681
Sociale lasten	461	549	1.010	354	538	892
Pensioenlast	398	528	926	329	511	840
Overige personeelskosten	324	305	630	277	287	565
Totaal personeelskosten	4.488	5.338	9.826	3.623	5.355	8.978
Huisvestingskosten	279	344	623	261	382	644
Kantoorkosten	441	191	632	403	207	611
Automatiseringskosten	2.747	752	3.499	3.227	847	4.074
Afschrijvingen	330	415	744	264	391	655
Algemene kosten	981	294	1.275	1.410	191	1.601
	9.266	7.333	16.599	9.188	7.374	16.562

Om een goed inzicht te bieden in de beheers- en personeelskosten van de Vereende die ten laste komen van de verzekeringstechnische activiteiten en de kosten die verband houden met de management- contracten worden deze verdeeld naar kosten ten laste van de technische rekening en kosten ten laste van de niet-technische rekening. De kosten die

ten laste van de niet-technische rekening komen betreffen de kosten die gemaakt worden ten behoeve van de activiteiten en het management van WBF, NBM, Atoompool, NHT en de run-off activiteiten van DAP Holding N.V.

De kosten voor de implementatie van de nieuwe core applicatie zijn opgenomen onder automatiseringskosten.

Het aantal werknemers, uitgedrukt in volledige dienstverbanden, bedraagt ultimo 2017: 126 (2016: 115). Alle werknemers zijn in Nederland actief.

De beloning (inclusief pensioenkosten en sociale lasten) van de directie bedraagt 423 (2016: 366). De directie van de

Vereende bestaat uit twee leden, welke ook functioneren als directieleden voor de organisaties waarvoor de Vereende optreedt als bestuurder.

De gezamenlijke bezoldiging van de Raad van Commissarissen bedraagt 18.

Accountantshonoraria

Onder de algemene kosten zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat gebracht:

2017	PwC Accountants	overige accountants- organisaties	Totaal
Controle van de jaarrekening	79	-	79
Andere controlewerkzaamheden	36	-	36
Fiscale werkzaamheden	-	29	29
Andere niet-controlediensten	-	28	28
	115	57	172

2016	PwC Accountants	overige accountants- organisaties	Totaal
Controle van de jaarrekening	87	-	87
Andere controlewerkzaamheden	61	-	61
Fiscale werkzaamheden	-	13	13
Andere niet-controlediensten	-	-	0
	148	13	161

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de Vereende zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

21 / Niet technische rekening

Baten uit managementcontracten

Totaal van de doorbelaste kosten per organisatie zijn:

	2017	2016
Stichting Waarborgfonds Motorverkeer	5.672	5.744
Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars	1.092	1.159
Atoompool	330	253
NHT	217	191
DAP Holding N.V.	21	27
	7.333	7.374

De werkelijke door de Vereende ten behoeve van de betreffende organisaties gemaakte kosten worden doorbelast zonder risico- of winststopslag.

Resultaat beleggingen

Opbrengst uit beleggingen

	2017	2016
Interest beleggingen	917	704
Opbrengst deelnemingen	59	78
Dividend	34	87
Interest overig	-1	3
	1.009	871

Gerealiseerd resultaat uit beleggingen

Koersresultaat	444	0
----------------	-----	---

Niet gerealiseerd resultaat uit beleggingen

Koersresultaat	-829	0
----------------	------	---

Beleggingslasten

Intrest depots herverzekeraars	0	0
Kosten effecten	-36	-64

	-36	-64
--	------------	------------

Resultaat beleggingen	588	807
-----------------------	------------	------------

Toegerekende opbrengsten uit beleggingen

	2017	2016
--	------	------

De opbrengsten zijn als volgt in de winst- en verliesrekening verwerkt:

Toegerekende opbrengst technische rekening	298	351
--	-----	-----

Toegerekende opbrengst aan eigen vermogen en overige voorzieningen	290	456
--	-----	-----

	588	807
--	------------	------------

Belastingen

	2017	2016
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering vóór belastingen	-4.752	-954

Latente vennootschapsbelasting	-774	0
--------------------------------	------	---

Acute vennootschapsbelasting huidig boekjaar	1.182	234
--	-------	-----

Vennootschapsbelasting voorgaande boekjaren	13	46
---	----	----

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	421	280
--	------------	------------

De over het resultaat van het boekjaar berekende vennootschapsbelasting bedraagt -421. De effectieve belastingdruk bedraagt 8,9% (2016: 29,4%). Het nominale tarief bedraagt 25% voor het belastbare bedrag hoger dan 200 (2016: 25%) en 20% tot 200.

Het verschil in belastingdruk ontstaat met name als gevolg van vrijval van de fiscale egaliseringsreserve. Als gevolg van het negatieve resultaat 2017 heeft de Vereende een compensabel verlies van 2.968. Uit voorzichtigheid is geen actieve latentie aan vennootschapsbelasting hiervoor opgenomen. De aanslagen tot en met 2016 zijn inmiddels vastgesteld.

/ Overige gegevens

Rijswijk, 1 mei 2018

De directie

I.A. Visscher voorzitter
N.J.M. Barendse

De Raad van Commissarissen

W.H. Steenpoorte, voorzitter
M.G. Delfos
S.H.A. Kernkamp

Resultaatbestemming

Statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming Artikel 31

- 31.1 De directie is bevoegd, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, een deel van de winst te reserveren.
- 31.2 De winst, die na toepassing van lid 1 resteert, staat ter beschikking van de algemene vergadering.
- 31.3 Uitkeringen kunnen slechts plaats hebben tot ten hoogste het uitkeerbare deel van het eigen vermogen.
- 31.4 Uitkering van de winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
- 31.5 De algemene vergadering kan besluiten tot uitkering van interim-dividend mits aan het vereiste van het derde lid is voldaan blijkens een tussentijdse vermogensopstelling overeenkomstig het in de wet bepaalde.

- 31.6 De algemene vergadering kan met inachtneming van het dienaangaande in lid 3 bepaalde besluiten tot uitkeringen op de aandelen

Voorstel tot resultaatbestemming

De directie heeft met instemming van de Raad van Commissarissen besloten om het voorstel aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor te leggen om het resultaat over 2017 te onttrekken aan de overige reserves van de vennootschap. Vooruitlopend op het besluit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is dit besluit verwerkt in de jaarrekening.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van de Vereende N.V.

/ Verklaring over de jaarrekening 2017

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de Vereende N.V. een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017 de Vereende N.V. te Rijswijk ('de vennootschap') gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- de winst-en-verliesrekening over 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van de Vereende N.V. zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

/ Onze controle-aanpak

Samenvatting en context

De Vereende N.V. is een schadeverzekeraar die zich bezighoudt met het verzekeren van bijzondere risico's en het afwickelen van bijzondere schades. Daarnaast houdt de Vereende N.V. zich bezig met het managen van pools en fondsen en het faciliteren van afwikkeling van buitenland schades. We hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de gebieden die gerelateerd zijn aan de specifieke bedrijfsactiviteiten van de vennootschap.

Het financiële jaar 2017 kenmerkte zich door een onverwacht negatief resultaat. Dit had invloed op het eigen vermogen en daarmee de bepaling van materialiteit zoals beschreven in de sectie materialiteit en de kernpunten van onze controle. Als onderdeel van het ontwerpen van onze controle-aanpak hebben wij de materialiteit bepaald en het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening geïdentificeerd en ingeschat. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar de directie belangrijke schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn. Vanwege de significante schattingonzekerheid verbonden aan de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten en de waardering van de beleggingen in participaties van beleggingsfondsen, hebben wij deze aangemerkt als kernpunten zoals uiteengezet in de paragraaf 'De kernpunten van onze controle'. Vervolgens hebben wij de toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving aangemerkt als kernpunt vanwege de onverwachte resultaatontwikkelingen en de specifiek geldende wet-en regelgeving hieromtrent vanuit de wetgever.

Wij hebben ervoor gezorgd dat het controleteam over voldoende specialistische kennis en expertise beschikten die nodig zijn voor de controle van een verzekeringsbedrijf. Wij hebben daarom specialisten op het gebied van actuariële specialisten in ons team opgenomen.

De hoofdlijnen van onze aanpak waren als volgt:

Materialiteit

- Materialiteit: €200.000

Reikwijdte van de controle

- We hebben in bijzonder aandacht besteed aan de automatisering.
- We hebben gebruik gemaakt van specialisten.

Kernpunten

- Waardering van participaties in beleggingsfondsen
- Onzekerheden in de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten
- Toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip ‘materieel’ wordt toegelicht in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij bepalen, op basis van ons professionele oordeel, kwantitatieve grenzen voor materialiteit waaronder de

materialiteit voor de jaarrekening als geheel, zoals uiteengezet in onderstaande tabel. Deze grenzen, als ook de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen, zowel individueel als gezamenlijk, op de jaarrekening als geheel alsmede op ons oordeel, te evalueren.

Materialiteit

€200.000 (2016: €245.000).

Hoe is de materialiteit bepaald

Wij bepalen de materialiteit op basis van ons professionele oordeel. Als basis voor deze oordeelsvorming gebruikten we 1% van het eigen vermogen.

De overwegingen voor de gekozen benchmark

We hebben deze, algemeen geaccepteerde, benchmark (van 1% van het eigen vermogen) toegepast op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoeften van gebruikers van de jaarrekening. Op basis daarvan zijn wij van mening dat het eigen vermogen een belangrijk kengetal is voor de financiële positie en prestaties van de vennootschap. Bij de bepaling van het percentage hebben wij in aanmerking genomen dat wij de controle van de Solvency II informatie zo inrichten dat een afwijking van maximaal 5% punten van de Solvency Capital Requirement (SCR) ratio ongedetecteerd zou kunnen blijven. Het resultaat voor belasting is als minder relevante benchmark beoordeeld gelet op het relatief lage niveau ten opzichte van de omvang van de bedrijfsactiviteiten en de balans.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad van commissarissen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €10.000 (2016: €12.000) rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. De kernpunten hebben wij met de raad van commissarissen gecommuniceerd. De kernpunten vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben in deze paragraaf de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Kernpunten

Onzekerheden in de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten

Wij verwijzen naar toelichtingen 20 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen.

De berekening van activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten is complex en bevat significante schattingen, gebaseerd op aannames over de financiële afwikkeling van gemelde en nog niet gemelde schaden. Daarom hebben wij dit als kernpunt voor onze controle aangemerkt.

De vaststelling van de schade reservering geschiedt stelselmatig post voor post, dan wel op basis van statistische gegevens (onder andere aannames rondom verwachte uitloopresultaten op basis van schadedriehoeken), rekening houdend met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten. Het vaststellen van de voorziening gaat gepaard met onzekerheden, waarbij door de directie schattingen moeten worden gemaakt. Verplichtingen voor niet betaalde schaden worden, als individuele gevallen zijn gemeld, geschat aan de hand van de schademelding. In het geval van reeds voorgevallen maar nog niet gemelde schaden, worden de verplichtingen geschat op basis van statistische analyses.

De aannames en onzekerheden hebben ook betrekking op de herverzekerde delen. De aannames berusten voor een groot deel op de oordeelsvorming van de directie. De vennootschap heeft uitvoerige procedures en beheersingsmaatregelen om de waardering van de technische voorzieningen te bepalen, alsmede om de toereikendheid hiervan te toetsen.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen en observaties ten aanzien van individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten of over specifieke elementen van de jaarrekening.

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

We hebben de werking van de interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de waardering van de technische voorzieningen en de juistheid en volledigheid van de daartoe gebruikte basisgegevens getoetst. Wij hebben vastgesteld dat de interne procedures die zijn ingericht om de tijdige, juiste en volledige verantwoording van een schadeclaim bij binnenkomst van de schademeldingen te borgen eind 2017 zijn herzien. We hebben deze nieuwe procedures getoetst en tevens een deelwaarneming verricht op schadereserveringen op dossierniveau. Op basis van deze werkzaamheden konden wij concluderen dat we, voor het doel van en voor zover relevant voor onze controle, op deze interne beheersingsmaatregelen konden steunen.

Onze controlewerkzaamheden bestonden verder onder andere uit het toetsen van de door de externe actuaaris berekende voorziening. We hebben de deskundigheid, objectiviteit en onafhankelijkheid van deze actuaaris onderzocht. Wij hebben de gebruikte veronderstellingen kritisch onderzocht, gebruikmakend van onze actuariële expertise. Hierbij hebben we met name aandacht besteed aan de statische analyses (onder andere aannames rondom verwachte uitloopresultaten op basis van schadedriehoeken). Wij hebben ons een oordeel gevormd over de toereikendheid van de voorzieningen door het controleren van de berekeningen van de externe actuaaris. Wij hebben de berekeningen geverifieerd en de door de externe actuaaris gehanteerde data aangesloten met door ons getoetste basisgegevens en bronbestanden. Als gevolg van het negatieve uitloopresultaat in 2017 is specifieke aandacht besteed aan de toereikendheid van de WA-letselschade. Wij hebben hierbij geen materiele bevindingen geconstateerd.

Daarnaast hebben we de toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening gecontroleerd.

Waardering van participaties in beleggingsfondsen

Wij verwijzen naar toelichting 10.2 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen.

De waardering van niet-beursgenoteerde beleggingen is belangrijk voor onze controle, aangezien de waardebepaling afhankelijk is van schattingen.

Beleggingen in participaties worden gezien als een zogenaamde niveau 2 belegging. De participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de ultimo boekjaar gerapporteerde en berekende intrinsieke waarde. Deze berekende intrinsieke waarde wordt ontleend aan de opgaven van de desbetreffende fondsmanagers. De Vereende heeft op de balans participaties in beleggingsfondsen zonder beursnotering met een waarde van €6,2 miljoen.

Toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving

Wij verwijzen naar toelichting 9 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen.

Met ingang van 2016 zijn de Solvency II bepalingen van toepassing op De Vereende. Door de directie is een rapportageproces ingericht waarbij de benodigde informatie voor de bepaling van de kapitaalspositie wordt verzameld op basis van Solvency II regelgeving. Voor de bepaling van de kapitaalvereisten maakt de vennootschap gebruik van de standaardformule.

De directie heeft de vereiste kapitaalniveau 's onder deze regels en de ratio, toegelicht in de jaarrekening. Hiermee valt deze informatie onder de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden. Bij de bepaling van de aanwezige kapitaalspositie en de vereiste kapitaalpositie worden een aantal belangrijke schattingselementen en waarderingmodellen gehanteerd waarbij niet in de markt waarneembare input wordt gebruikt. De belangrijkste schattingselementen zijn:

- Kasstromen gehanteerd bij de bepaling van de marktwaarde van de technische voorzieningen en aanspraak op herverzekeraars;
- Verwachte premie-inkomsten in het volgende jaar;

Vanwege de ontwikkelingen van het resultaat en de effecten op de Solvency ratio en het kapitaalbeleid van de vennootschap hebben wij de controle van deze informatie als belangrijk beschouwd.

In onze analyse hebben we de waarderingmethodiek beoordeeld en vastgesteld dat deze geschikt is. De toetsing van de methodiek bestond uit aansluitingen maken met de waarderingsopgaves van fondsmanagers, het zelfstandig waarderen van deze participaties met behulp van input verkregen van externe data leveranciers en het aansluiten met gecontroleerde jaarrekeningen. Hiermee hebben wij additionele controle-informatie verkregen over de juistheid van de opgaven van de fondsmanagers.

Wij hebben de aanpassingen om te komen van de boekwaardebalans tot de bij de bepaling van het aanwezige kapitaal gehanteerde economische balans op juistheid en volledigheid getoetst. Hierbij hebben wij specifiek de parameters en aannames getoetst die zijn gebruikt om de kasstromen te bepalen die gebruikt zijn in de bepaling van de marktwaarde van de technische voorzieningen.

Met betrekking tot de vereiste kapitaalniveau's hebben we de juistheid en volledigheid van de gehanteerde invoergegevens getoetst. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de kapitaalvereisten per risico-onderdeel zijn berekend in overeenstemming met de standaardformule volgens de Solvency II regelgeving. Hiertoe hebben wij onder andere de interne beheersingsmaatregelen rondom de data(stromen), het modellenbeheer en het calculatieproces getoetst. Daarnaast hebben wij de gehanteerde parameters getoetst aan de regelgeving en publicaties vanuit de Europese toezichthouders. Tevens hebben wij deelwaarnemingen uitgevoerd op de gehanteerde data en calculaties.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de toelichtingen toereikend en in overeenstemming zijn met het stelsel van financiële verslaggeving.

/ Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag, hieronder vallen:
 - personalia Raad van Commissarissen/Directie;
 - bericht van de Raad van Commissarissen;
 - inleiding;
 - ontwikkelingen 2017;
 - kerncijfers, financiële resultaten en vermogen;
 - vooruitzichten 2018;
 - de zekerheid waar de tijd om vraagt;
 - governance, riskmanagement, compliance;
- de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële

afwijkingen bevat;

- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

/ Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Onze benoeming

Wij zijn benoemd als externe accountant van de Vereende N.V. door de raad van commissarissen volgend op een besluit van de algemene vergadering op 29 februari 2016 dat jaarlijks is herbevestigd door de aandeelhouders. Wij zijn nu voor een onafgebroken periode van 2 jaar accountant van de vennootschap.

Geen verboden diensten

Wij hebben, naar ons beste weten en overtuiging, geen verboden diensten, als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor

de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, geleverd.

Geleverde diensten

De diensten die wij, in aanvulling tot de controle van de jaarrekening, hebben geleverd aan de vennootschap, in de periode waarop onze wettelijke controle betrekking heeft, zijn toegelicht in punt 20 van de toelichting van de jaarrekening onder accountantshonoraria en betreft controlewerkzaamheden op toezichtsrapportages.

/ Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening

opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

/ Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van

deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 8 mei 2018

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. M.P.A. Corver RA

/ Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2017 van de Vereende N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten.

Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan het auditcomité op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang is van het maatschappelijk verkeer.

de Vereende

Handelskade 49
Postbus 1074, 2280 CB Rijswijk

+31 (0)70 340 81 00
verzekeren@vereende.nl
verzekeren.vereende.nl

IBAN BAVAM-polis NL58ABNA0411836005
BIC ABNANL2A KvK 33054669
BTW/VAT NL.0014.19.043.B01